

Landsvirkjun

Samstæða

Ársreikningur 2009

Landsvirkjun
Háaleitisbraut 68
103 Reykjavík

Kt. 420269-1299

Efnisyfirlit

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra	3
Áritun óháðs endurskoðanda	5
Rekstrarreikningur	6
Yfirlit um heildarafkomu	7
Efnahagsreikningur	8
Eiginfjárfirlit	9
Sjóðstreymisyfirlit	10
Skýringar	11

Helstu upplýsingar

Framsetning stjórnenda á rekstri Landsvirkjunar

Fjárhæðir í þúsundum USD

	2009	2008	2007	2006
Rekstur *				
Rekstrartekjur	299.788	452.027	368.824	343.511
Tekjufærðar (gjaldfærðar) áhættuvarnir	42.526	(54.759)	(59.447)	(50.963)
Rekstrartekjur samtals	342.314	397.268	309.377	292.548
Rekstrar- og viðhaldskostnaður	(70.655)	(100.512)	(105.800)	(102.805)
EBITDA	271.659	296.756	203.577	189.743
Afskriftir og virðisrýrnun	(114.321)	(105.532)	(81.960)	(76.932)
Rekstrarhagnaður (EBIT)	157.338	191.224	121.617	112.811
Fjármagnsliðir	52.602	(605.804)	505.085	(212.470)
Tekjuskattur	(16.944)	70.048	(167.444)	277.230
Hagnaður/(tap) ársins	192.996	(344.532)	459.258	177.571
Efnahagur				
Heildareignir	4.803.522	4.619.220	5.142.303	4.279.794
Eigið fé	1.564.487	1.376.792	1.600.145	1.143.272
Skuldir	3.239.035	3.242.428	3.542.158	3.136.522
Sjóðstreymi				
Veltufé frá rekstri (FFO)	186.869	223.007	135.886	151.377
Handbært fé frá rekstri	197.023	184.350	138.522	146.789
Fjárfestingar	(120.533)	(374.797)	(532.526)	(731.967)
Fjármögnun	(4.572)	168.586	506.937	601.544
Lausafé				
Handbært fé í árslok	194.248	124.993	179.578	74.963
Óádreigið veltilán	281.600	350.000	350.000	350.000
Lausafé alls	475.848	474.993	529.578	424.963
Kennitölur				
Arðsemi eiginfjár	14,0%	-21,5%	40,2%	18,3%
Eiginfjárlutfall	32,6%	29,8%	31,1%	26,7%
Vaxtaþekja (EBITDA/Vaxtagjöld)	2,94x	1,67x	2,21x	2,07x
FFO / nettó skuldir **	6,6%	7,8%	4,7%	5,6%
FFO / Vaxtagjöld	2,02x	1,25x	1,47x	1,65x
Nettó skuldir / EBITDA	10,39x	9,60x	14,26x	14,18x
Lánshæfiseinkunn í lok árs				
Standard & Poor's	BB	BBB-	A+	A+
Moody's	Baa3	Baa1	Aaa	Aaa
Aðrir mælikvarðar fyrir Landsvirkjun móðurfélag				
Uppsett afl í lok árs (MW)	1.860	1.860	1.860	1.170
Selt magn (Gwst)	12.546	12.746	8.903	7.892
Fjöldi stöðugilda miðað við heilsdagsstörf í árslok	179	180	212	208
Selt magn pr. starfsmann	70	71	42	38
Rannsókn- og þróunarkostnaður	23.601	48.363	32.877	18.448
Slysatíðni: H200***	1,1	0,4	0,7	n.a.

* Tekjufærðar (gjaldfærðar) áhættuvarnir tengdar orkusölusamningum hafa verið færðar úr fjármagnsliðum yfir í rekstrartekjur

** Nettó skuldir eru langtímalán ásamt næsta árs afborgunum að frádrögnum handbæru fé

*** H200 er fjöldi fjarvistarlysna á hverjar 200.000 vinnustundir

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Tilgangur Landsvirkjunar er að stunda starfsemi á orkusviði ásamt annarri viðskipta- og fjármálastarfsemi samkvæmt ákvörðun stjórnar hverju sinni. Samstæðuársreikningur fyrirtækisins tekur, auk móðurfélagsins, til fimm dótturfélaga, Landsnets hf., Fjarska ehf., Hraunaveitu ehf. Icelandic Power Insurance Ltd. og Landsvirkjunar Power ehf. auk þriggja dótturfélaga Landsvirkjunar Power ehf.

Ársreikningur Landsvirkjunar fyrir árið 2009 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu. Bandaríkjadalur er starfrækslugjaldmiðill fyrirtækisins og eru fjárhæðir í ársreikningnum birtar í þúsundum Bandaríkjadala.

Rekstrartekjur samstæðunnar námu 299,8 milljónum USD á árinu 2009 samanborið við 452 milljónir USD árið á undan. Tekjur lækka því um 152,2 milljónir USD og skýrist lækkunin einkum af lægra orkuverði til álfyrirtækja vegna lækkunar á álverði á heimsmarkaði auk þess sem tekjur af orkusölu á innlendum markaði lækkuðu á milli ára í USD vegna lækkunar á gengi ISK. Innleystar áhættuvarnir tengdar álverði námu 42,5 milljónum USD á árinu 2009 en árið á undan nam gjaldfærsla vegna slíkra áhættuvarna 54,8 milljónum USD. Að teknu tilliti til áhættuvarna nemur lækkun tekna frá fyrra ári því 54,9 milljónum USD. Rekstrargjöld námu 185 milljónum USD á árinu 2009 en voru 206 milljónir USD árið 2008. Rekstrarhagnaður fyrirtækisins nam því 114,8 milljónum USD á árinu 2009 samanborið við 246 milljónir USD árið á undan. Þegar tekið er tillit til áhættuvarnanna sem að ofan greinir lækkar rekstrarhagnaður mun minna, er 157,3 milljónir USD samanborið við 191,2 milljónir USD árið áður.

Fjármunatekjur umfram fjármagnsgjöld námu 95,1 milljón USD á árinu 2009 en á árinu 2008 voru fjármagnsgjöld umfram fjármunatekjur 660,6 milljónir USD. Breytingin á milli ára nemur samtals 755,7 milljónum USD. Meginskýringin á þessum mikla mun á milli ára er að virði innbyggðra afleiða hækkaði um 253,3 milljónir USD á árinu 2009 en lækkaði um 497,2 milljónir USD á árinu 2008. Gjaldþyrmsmunur er neikvæður á árinu sem skýrist aðallega af breytingum á gengi Evru gagnvart Bandaríkjadal. Hagnaður af gangvirðisbreytingum afleiðusamninga er að mestu óinnleystur og verður að hafa það í huga við mat á afkomu fyrirtækisins á árinu. Innleystar áhættuvarnir tengdar álverði námu 42,5 milljónum USD á árinu 2009 samanborið við gjaldfærðar áhættuvarnir að fjárhæð 54,8 milljónir USD árið á undan eins og að framan greinir. Vaxtagjöld lækka um 85,2 milljónir USD milli ára vegna lækkunar á breytilegum vöxtum á árinu, en Landsvirkjun tók fyrir nokkru ákvörðun um að hafa um sinn breytilega vexti á meginhluta lánasafnsins. Samkvæmt rekstrarreikningi nam hagnaður ársins 193 milljónum USD en árið áður var tap að fjárhæð 344,5 milljónir USD.

Landsvirkjun hefur gert afleiðusamninga í því skyni að stýra áhættu í rekstri fyrirtækisins. Samningar hafa verið gerðir vegna vaxtaáhættu og gengisáhættu, en auk þess hafa verið gerðir afleiðusamningar til þess að verjast áhættu vegna sveiflna í heimsmarkaðsverði á áli, þar sem hluti rekstrartekna ræðst af því. Jákvætt gangvirði afleiðusamninga til þess að tryggja sölutekjur fyrirtækisins nam 5 milljónum USD í árslok 2009. Gangvirði annarra afleiðusamninga í árslok 2009 var neikvætt um 67,7 milljónir USD. Gangvirði innbyggðra afleiða í orkusölusamningum Landsvirkjunar til álvera að frádregnu gangvirði innbyggðra afleiða vegna raforkukaupasamninga er jákvætt og er gangvirði þeirra metið alls 423 milljónir USD í árslok 2009.

Landsvirkjun hefur veitt Landsneti hf. lán á markaðskjörum að fjárhæð 377,7 milljónir USD og hafa þau viðskipti verið felld út í samstæðureikningnum. Meginhluti lánanna var veittur í tengslum við stofnun Landsnets og aðskilnað fyrirtækisins frá Landsvirkjun.

Eigið fé í árslok 2009 nam um 1.564 milljónum USD, en 1.377 milljónum USD í árslok 2008 samkvæmt efnahagsreikningi og leggur stjórn félagsins til að hagnaður ársins verði færður til hækkunar á eigin fé. Stjórn félagsins leggur til að ekki verði greiddur arður vegna ársins 2009 en vísar að öðru leyti til skýringa í ársreikningnum og eiginfjárfirlits varðandi breytingar á eiginfjárreikningum.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra, frh.:

Fjárhagsstaða fyrirtækisins er viðunandi sem og lausafjárstaða vegna góðrar sjóðsstöðu og veltiláns, sem fyrirtækið tók á alþjóðlegum markaði árið 2005. Landsvirkjun býr ekki lengur við byggingaráhættu eftir að Kárahnjúkavirkjun var tekin í rekstur og hefur fyrirtækið ekki tekið skuldbindandi ákvarðarnir um nýjar stórfamkvæmdir. Er það mat stjórnenda Landsvirkjunar að fyrirtækið geti mætt skuldbindingum inn á árið 2012 þó að enginn aðgangur verði að nýju lánsfjármagni á þeim tíma. Unnið er að endurfjármögnun og eru stjórnendur þess fullvissir að henni verði lokið fyrir þann tíma. Fyrirtækið mun ekki ráðast í frekari stórfamkvæmdir nema að fjármögnun sé tryggð.

Reykjavíkurborg og Akureyrarbær bera einfalda ábyrgð með ríkissjóði á öllum skuldbindingum Landsvirkjunar sem stofnað var til fyrir árslok 2006. Frá upphafi árs 2007 bera ríkissjóður og Eignarhlutir ehf. einfalda ábyrgð á öllum skuldbindingum Landsvirkjunar sem stofnað er til eftir þann tíma. Greiðslur fyrirtækisins vegna ábyrgðar á langtímalánum námu alls 7,2 milljónum USD á árinu 2009.

Yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Samkvæmt bestu vitneskju stjórnar og forstjóra er ársreikningur samstæðunnar í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaða eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu og er það álit stjórnar og forstjóra að ársreikningurinn gefi glögga mynd af eignum, skuldum og fjárhagsstöðu 31. desember 2009 og rekstrarafkomu samstæðunnar og breytingu á handbæru fé á árinu 2009.

Jafnframt er það álit stjórnar og forstjóra að ársreikningurinn og skýrsla stjórnar fyrir árið 2009 gefi glögg yfirlit um árangur af rekstri samstæðunnar, stöðu hennar og þróun og lýsi helstu áhættuþáttum sem samstæðan býr við.

Stjórn og forstjóri staðfesta hér með samstæðuársreikninginn með undirritun sinni.

Reykjavík, 19. mars 2010.

Í stjórn félagsins:

Bryndís Hlökkversdóttir

Sigurbjörg Gísladóttir

Ingimundur Sigurpálsson

Páll Magnússon

Stefán Arnórsson

Forstjóri:

Hörður Arnarson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og eigenda Landsvirkjunar

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Landsvirkjunar fyrir árið 2009. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, rekstrarreikning, yfirlit um heildarafkomu, efnahagsreikning, eiginfjáryfirlit, sjóðstreymisyfirlit, upplýsingar um helstu reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og glöggri framsetningu ársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu. Ábyrgðin felur í sér að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og glögga framsetningu ársreiknings sem er í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Ábyrgð stjórnenda nær einnig til þess að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og mati miðað við aðstæður.

Ábyrgð endurskoðanda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fái um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og öðrum upplýsingum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggist á faglegu mati endurskoðandans, þar með talið á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sem varðar gerð og glögga framsetningu ársreiknings, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits fyrirtækisins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2009, fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2009 og breytingu á handbæru fé á árinu 2009, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Reykjavík, 19. mars 2010.

KPMG hf.

Reynir S. Gylfason

Árni Claessen

Rekstrarreikningur árið 2009

	Skýr.	2009	2008
Rekstrartekjur			
Raforkusala		251.492	388.368
Flutningstekjur		44.329	53.268
Aðrar tekjur	25	3.967	10.391
		299.788	452.027
Rekstrargjöld			
Orkusvið		112.103	120.710
Flutningskerfi		31.474	36.435
Almennar rannsóknir		11.868	8.073
Annar rekstrarkostnaður	28	29.531	40.826
		184.976	206.044
Rekstrarhagnaður		114.812	245.983
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)			
Vaxtatekjur		5.907	15.390
Vaxtagjöld		(92.493)	(177.742)
Hrein (gjöld) tekjur af fjáreignum og fjárskuldum		(102.923)	57.815
Gangvirðisbreytingar innbyggðra afleiða	52	253.304	(497.167)
Innleystar áhættuvarnir tengdar álverði	52	42.526	(54.759)
Áhrif hlutdeildarfélaganna	35	(11.193)	(4.100)
	29	95.128	(660.563)
Hagnaður (tap) fyrir tekjuskatt.....		209.940	(414.580)
Tekjuskattur	30	(16.944)	70.048
Hagnaður (tap) ársins		192.996	(344.532)
Skipting hagnaðar			
Eigendur móðurfélags		188.801	(293.384)
Minnihluti í dótturfélögum		4.195	(51.148)
		192.996	(344.532)

Skýringar nr. 1 til 60 eru óaðskiljanlegur hluti þessa ársreiknings.

Yfirlit um heildarafkomu árið 2009

	2009	2008
Hagnaður (tap) ársins	192.996	(344.532)
Rekstrarliðir færðir á eigið fé		
Býðingarmunur vegna starfrækslumynta	(1.827)	(52.037)
Endurmat fastafjármuna	0	212.998
Tekjuskattur af endurmati fastafjármuna	0	(31.950)
Breyting á skatthlutfalli	(3.474)	0
Rekstrarliðir færðir á eigið fé samtals	(5.301)	129.011
Heildarhagnaður (tap) ársins	187.695	(215.521)
Skipting heildarhagnaðar (taps)		
Eigendur móðurfélags	185.492	(208.360)
Minnihluti í dótturfélögum	2.203	(7.161)
	187.695	(215.521)

Skýringar nr. 1 til 60 eru óaðskiljanlegur hluti þessa ársreiknings.

Efnahagsreikningur 31. desember 2009

Eignir	Skýr.	2009	2008
Fastafjármunir			
Rekstrarfjármunir	31	3.737.504	3.789.129
Rekstrarfjármunir í byggingu		12.441	12.243
Óefnislegar eignir	32	141.523	138.077
Afleiðusamningar	34	431.822	287.513
Eignarhlutir í hlutdeildarfélögum	35	2.367	13.342
Eignarhlutir í öðrum félögum	36	248	127
Aðrar langtímakröfur		334	246
Skatteign	38	112.472	133.409
Fastafjármunir samtals		<u>4.438.711</u>	<u>4.374.086</u>
Veltufjármunir			
Birgðir	39	4.159	4.269
Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur	40	108.858	98.374
Afleiðusamningar	34	57.546	17.498
Handbært fé	41	194.248	124.993
Veltufjármunir samtals		<u>364.811</u>	<u>245.134</u>
Eignir samtals		<u>4.803.522</u>	<u>4.619.220</u>
Eigið fé og skuldir			
Eigið fé			
Eigendaframlög	42	586.512	586.512
Endurmatsreikningur	43	110.556	116.268
Þýðingarmunur	43	(34.702)	(33.670)
Annað eigið fé		878.621	686.384
Eigið fé eigenda móðurfélagsins		<u>1.540.987</u>	<u>1.355.494</u>
Hlutdeild minnihluta		23.500	21.298
Eigið fé samtals		<u>1.564.487</u>	<u>1.376.792</u>
Langtímaskuldir			
Skuldir til langs tíma	44	2.750.923	2.789.261
Lífeyrisskuldbindingar	46	21.978	22.118
Skuldbinding vegna niðurrifs	47	4.663	3.936
Afleiðusamningar	34	96.113	123.971
		<u>2.873.677</u>	<u>2.939.286</u>
Skammtímaskuldir			
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	48	65.115	95.537
Afborganir langtímaskulda á næsta ári	45	267.197	186.008
Afleiðusamningar	34	33.046	21.597
		<u>365.358</u>	<u>303.142</u>
Skuldir samtals		<u>3.239.035</u>	<u>3.242.428</u>
Eigið fé og skuldir samtals		<u>4.803.522</u>	<u>4.619.220</u>

Skýringar nr. 1 til 60 eru óaðskiljanlegur hluti þessa ársreiknings.

Eiginfjáryfirlit 1. janúar 2008 til 31. desember 2009

	Eigenda- framlög	Endurmats- reikningur	Þýðingar- munur	Annað eigið fé	Eigið fé eigenda móðurfélags	Hlutdeild minnihluta	Eigið fé samtals
Breytingar á eigin fé 2008							
Eigið fé 1. janúar 2008....	586.512	0	(687)	985.861	1.571.686	28.459	1.600.145
Þýðingarmunur			(32.982)		(32.982)	(19.055)	(52.037)
Endurmat fastafjármuna..		138.831			138.831	74.167	212.998
Tekjuskattsáhrif endurmats.....		(20.825)			(20.825)	(11.125)	(31.950)
Tap ársins.....				(293.384)	(293.384)	(51.148)	(344.532)
Heildartap ársins.....		118.006	(32.982)	(293.384)	(208.360)	(7.161)	(215.521)
Upplausn afskrifta af endurmati.....		(1.738)		1.738	0		0
Arður til eigenda.....				(7.831)	(7.831)		(7.831)
Eigið fé 31. desember 2008.....	586.512	116.268	(33.670)	686.384	1.355.494	21.298	1.376.792
Breytingar á eigin fé 2009							
Eigið fé 1. janúar 2009 ...	586.512	116.268	(33.670)	686.384	1.355.494	21.298	1.376.792
Þýðingarmunur			(1.033)		(1.033)	(794)	(1.827)
Breyting á skatthlutfalli ..		(2.276)			(2.276)	(1.198)	(3.474)
Hagnaður ársins				188.801	188.801	4.195	192.996
Heildarhagnaður ársins ..		(2.276)	(1.033)	188.801	185.492	2.203	187.695
Upplausn afskrifta af endurmati.....		(3.436)		3.436	0		0
Eigið fé 31. desember 2009	586.512	110.556	(34.702)	878.621	1.540.987	23.500	1.564.487

Skýringar nr. 1 til 60 eru óaðskiljanlegur hluti þessa ársreiknings.

Sjóðstreymisyfirlit árið 2009

	Skýr.	2009	2008
Rekstrarhreyfingar			
Innborganir viðskiptavina		311.182	455.977
Greiddur rekstrarkostnaður	(68.249)	(112.499)
Handbært fé frá rekstri án vaxta		242.933	343.478
Innborgaðar vaxtatekjur		4.632	17.049
Greidd vaxtagjöld og gjaldeyrismunur	(95.884)	(115.800)
Innleystar (greiddar) áhættuvarnir		45.342	(60.377)
Handbært fé frá rekstri		197.023	184.350
Fjárfestingarhreyfingar			
Kárahjúkavirkjum - aflstöð	(30.236)	(189.457)
Fjárfesting í flutningsvirkjum	(21.303)	(12.084)
Virkjunarundirbúningur	(14.997)	(55.134)
Keypt hlutabréf	(1.791)	(11.334)
Seld hlutabréf		68	0
Aðrar fjárfestingar	(13.377)	(15.220)
Seldar eignir		94	8.119
Ógreiddur framkvæmdakostnaður, breyting	(14.075)	(70.646)
	(95.617)	(345.756)
Aðrar kröfur, breyting	(24.916)	(29.041)
Fjárfestingarhreyfingar	(120.533)	(374.797)
Fjármögnunarhreyfingar			
Greiddur arður til eigenda		0	(7.831)
Lántökur		195.698	449.882
Gjaldmiðlaskiptasamningar		4.818	54.425
Afborganir lána til langs tíma	(205.088)	(288.535)
Skammtímalán, breyting		0	(39.355)
Fjármögnunarhreyfingar	(4.572)	168.586
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		71.918	(21.861)
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé	(2.663)	(32.724)
Handbært fé í ársbyrjun		124.993	179.578
Handbært fé í árslok		194.248	124.993
Fjárfestingar- og fjármögnunarhreyfingar án greiðsluáhrifa:			
Eignir til sölu		0	(12.560)
Fjármögnunarleigusamningar		0	12.560

Skýringar nr. 1 til 60 eru óaðskiljanlegur hluti þessa ársreiknings.

Efnisyfirlit skýringa

	bls.		bls.
1. Fyrirtækið	11	31. Rekstrarfjármunir	22
2. Grundvöllur reikningsskilanna	11	32. Ófnislegar eignir	23
3. Grundvöllur samstæðu	12	33. Afskriftir	23
4. Hlutdeildarfélög	12	34. Afleiðusamningar	24
5. Rekstrartekjur	12	35. Eignarhlutir í hlutdeildarfélögum	24
6. Vaxtatekjur og vaxtagjöld	12	36. Eignarhlutir í öðrum félögum	25
7. Hreinar tekjur af fjáreignum/skuldum	12	37. Dótturfélög	25
8. Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum	13	38. Skatteign	25
9. Virðisrýmun	13	39. Birgðir	26
10. Tekjuskattur	13	40. Viðskipta- og aðrar skammtímakröfur	26
11. Ófnislegar eignir	14	41. Handbært fé	26
12. Rekstrarfjármunir	14	42. Eigið fé	26
13. Fjármálagerningar	15	43. Endurmatsreikningur	26
14. Ákvörðun gangvirðis	16	44. Langtímaskuldir	27
15. Rekstrarfjármunir	17	45. Afborganir langtímaskulda	27
16. Birgðir	17	46. Lífeyrisskuldbinding	27
17. Handbært fé	17	47. Skuldbinding vegna niðurrifs	28
18. Eigið fé	17	48. Viðskipta- og aðrar skammtímaskuldir	28
19. Hlunnindi starfsmanna	17	49. Tengdir aðilar	28
20. Skuldbindingar	17	50. Áhættustýring	28
21. Starfspáttayfirlit	17	51. Markaðsaðstæður	29
22. Reikningsskilastaðlar	18	52. Álverðsáhætta	29
23. Mat stjórnenda	18	53. Gjaldmiðlaáhætta	31
24. Starfspáttayfirlit	18	54. Vaxtaáhætta	32
25. Aðrar tekjur	19	55. Lausafjáraáhætta	33
26. Laun og launatengd gjöld	20	56. Mótaðilaáhætta	34
27. Heildarlaun starfsmanna	20	57. Gangvirði	35
28. Annar rekstrarkostnaður	20	58. Flokkar fjármálagerninga	36
29. Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	21	59. Önnur mál	37
30. Tekjuskattur	21	60. Atburðir eftir lok reikningsskiladags	37

Skýringar

Almennar upplýsingar

1. Landsvirkjun

Landsvirkjun er sameignarfyrtæki sem er með starfsstöðvar sínar á Íslandi og eru höfuðstöðvar þess að Háaleitisbraut 68, Reykjavík. Landsvirkjun starfar á grundvelli laga nr. 42/1983 um fyrirtækið. Megintilgangur fyrirtækisins er að stunda starfsemi á orkusviði. Ársreikningurinn hefur að geyma samstæðurársreikning fyrirtækisins og dótturfélaga þess.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Helstu reikningsskilaaðferðir sem beitt var við gerð þessara reikningsskila eru tilgreindar hér á eftir.

a. Yfirlýsing um að alþjóðlegum reikningsskilastöðlum sé fylgt

Ársreikningur samstæðunnar er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Stjórn fyrirtækisins heimilaði birtingu ársreikningsins 19. mars 2010.

b. Matsaðferðir

Reikningsskilin byggja á upphaflegu kostnaðarverði, að því undanskildu að eftirfarandi eignir og skuldir eru metnar á gangvirði; afleiðusamningar, langtímakröfur, flutningsvirki, fjarskiptakerfi, veltufjáreignir, veltufjárskuldir og eignarhlutar í öðrum félögum.

Rekstrarfjármunir dótturfélaganna Landsnets hf. og Fjarska ehf. voru endurmetnir á árinu 2008.

Rekstrarfjármunir til sölu og eignasamstæður til ráðstöfunar eru færðar á bókfærðu verði eða hreinu gangvirði, hvort sem lægra reynist.

c. Framsetningar- og starfrækslugjaldmiðill

Reikningsskilin eru birt í Bandaríkjadöllum, sem er starfrækslugjaldmiðill félagsins. Fjárhæðir eru birtar í þúsundum Bandaríkjadala nema að annað sé tekið fram.

d. Mat stjórnenda í reikningsskilum

Gerð ársreiknings í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda. Endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau.

Upplýsingar um mat stjórnenda og ákvarðanir teknar við beitingu reikningsskilaaðferða sem hafa veruleg áhrif á ársreikninginn er að finna í eftirfarandi skýringum:

- skýring nr. 31 rekstrarfjármunir
- skýring nr. 32 óefnislegar eignir
- skýring nr. 34 afleiðusamningar
- skýring nr. 46 lífeyrisskuldbinding
- skýring nr. 52 álverðsáhætta

Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðir sem settar eru fram hér á eftir hefur verið beitt með samræmdum hætti á öllum þeim tímabilum sem birt eru í ársreikningnum og af öllum félögum í samstæðunni.

3. Grundvöllur samstæðu

a. Dótturfélög

Dótturfélög eru þau félög þar sem samstæðan fer með yfirráð. Yfirráð eru til staðar þegar fyrirtækið hefur veruleg áhrif, bein eða óbein, til að stjórna fjárhags- og rekstrarstefnu félags í þeim tilgangi að hagnast á starfsemi þess. Við mat á yfirráðum er tekið tillit til hugsanlegs atkvæðisréttar sem er nýtanlegur eða breytanlegur. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalin í reikningsskilum samstæðunnar frá því að yfirráð hefjast og þar til þeim lýkur. Tekið er tillit til afkomu og efnahags dótturfélaga. Verði hlutdeild fyrirtækisins í tapi meiri en bókfært verð dótturfélags er bókfærða verðið fært í núll og færslu frekara taps hætt nema fyrirtækið hafi gengist í ábyrgðir fyrir dótturfélagið eða fjármagnað það. Ef hagnaður verður af rekstri dótturfélags á síðari tímabilum er ekki færð hlutdeild í hagnaði þeirra fyrr en hlutdeild í tapi sem ekki var fært hefur verið jöfnuð.

b. Viðskipti felld út úr samstæðureikningnum

Viðskipti milli félaga innan samstæðunnar, staða milli þeirra og óinnleystar tekjur og gjöld sem myndast hafa í viðskiptum milli félaganna eru felld út við gerð ársreiknings samstæðunnar. Óinnleystur hagnaður sem hefur myndast í viðskiptum við hlutdeildarfélög er felldur út í samræmi við hlutdeild samstæðunnar í félögunum. Óinnleyst tap er felld út með sama hætti og óinnleystur hagnaður, en aðeins að því marki að ekkert bendi til virðisrýrnunar fjárfestinganna.

c. Dótturfélög með aðra starfrækslumynt

Eignir og skuldir starfsemi með aðra starfrækslumynt en móðurfélagið eru umreiknaðar í Bandaríkjadali miðað við gengi uppgjörsdags. Tekjur og gjöld þeirrar starfsemi eru umreiknuð í Bandaríkjadali á meðalgengi tímabilsins. Gengismunur sem myndast við yfirfærsluna í Bandaríkjadali er færður á sérstakan lið meðal eigin fjár. Fjárhæðir í sjóðstreymi eru umreiknaðar í Bandaríkjadali á meðalgengi tímabilsins. Gengismunur sem myndast við yfirfærsluna í Bandaríkjadali er sýndur sem sérstakur liður í sjóðstreymi.

4. Hlutdeildarfélög

Hlutdeildarfélög eru þau félög þar sem samstæðan hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarstefnu, en ekki yfirráð. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar samstæðan ræður yfir 20% til 50% atkvæðaréttar, að meðtöldum hugsanlegum atkvæðarétti, ef einhver er.

Ársreikningur samstæðunnar inniheldur hlutdeild í hagnaði eða tapi hlutdeildarfélaga samkvæmt hlutdeildaraðferð, frá upphafi áhrifa til loka þeirra. Verði hlutdeild samstæðu í tapi meiri en bókfært verð hlutdeildarfélags er bókfærða verðið fært í núll og færslu frekara taps hætt nema samstæðan hafi gengist í ábyrgðir fyrir hlutdeildarfélagið eða fjármagnað það. Ef hagnaður verður á rekstri hlutdeildarfélags á síðari tímabilum er ekki færð hlutdeild í hagnaði þeirra fyrr en hlutdeild í tapi sem ekki var fært hefur verið jöfnuð.

5. Rekstrartekjur

Tekjur af raforkusölu og orkuflutningi eru vegna sölu til stóriðju og almenningsrafveitna samkvæmt mældri afhendingu orkunnar á tímabilinu. Aðrar þjónustutekjur eru færðar þegar til þeirra er unnið eða við afhendingu.

6. Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Vaxtatekjur og vaxtagjöld eru færð í rekstrarreikninginn eftir því sem þau falla til miðað við virka vexti. Meðal vaxtatekna og vaxtagjalda eru afföll, yfirverð, innleystir vaxtaskiptasamningar og annar mismunur sem er á upphaflegu bókfærðu verði fjármálagerninga og virðis þeirra á gjalddaga miðað við virka vexti.

Virkir vextir eru ávöxtunarkrafa sem notuð er við núvirðingu áætlaðs sjóðstreymis á líftíma fjármálagernings eða styttra tímabil, eftir því sem við á, þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi. Þegar virkir vextir eru reiknaðir áætlaðir fyrirtækið sjóðstreymi með tilliti til allra samningsþátta fjármálagerningsins.

7. Hreinar tekjur (gjöld) af fjáreignum og fjárskuldum

Hreinar tekjur (gjöld) af fjáreignum og fjárskuldum fela í sér hagnað eða tap af veltufjáreignum og veltufjárskuldum og innlestar og óinnlestar gangvirðisbreytingar, arð og breytingar á gjaldeyrismun. Arðstekjur eru færðar í rekstrarreikning þegar arðsúthlutun er samþykkt.

8. Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gengi viðskiptadags. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í lok árs. Gengismunur sem myndast við yfirfærslu í Bandaríkjadali er færður í rekstrarreikning. Aðrar eignir en peningalegar eignir og skuldir sem metnar eru á kostnaðarverði í erlendri mynt eru færðar yfir í Bandaríkjadali á gengi viðskiptadags. Efnislegar eignir og skuldir sem færðar eru í erlendri mynt á gangvirði eru færðar yfir í Bandaríkjadali á gengi dags er gangvirði var ákveðið.

9. Virðisrýrnun

a. Fjáreignir

Á hverjum uppgjörstegi er kannað hvort til staðar sé hlutlæg vísbending um virðisrýrnun fjáreigna. Fjáreign telst hafa rýrnað í virði ef hlutlægar vísbendingar eru um að einn eða fleiri atburðir sem átt hafa sér stað benda til þess að vænt framtíðarsjóðstreymi af viðkomandi eign verði lægra en áður var talið.

Virðisrýrnun fjáreigna sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði er mismunurinn á bókfærðu verði eignarinnar annars vegar og núvirtu framtíðarsjóðstreymi hins vegar, miðað við upphaflega virka vexti. Virðisrýrnun vegna fjáreigna til sölu er reiknuð með hliðsjón af gangvirði viðkomandi eigna á hverjum tíma.

Virðisrýrnun fjáreigna er færð í rekstrarreikning. Uppsafnað tap af fjáreignum til sölu, sem áður hefur verið fært á eigið fé, er fært í rekstrarreikning þegar virðisrýrnun hefur átt sér stað.

Virðisrýrnun er bakfærð ef hægt er að tengja bakfærsluna með hlutlægum hætti til atburða sem átt hafa sér stað eftir að virðisrýrnun var færð. Þegar um er að ræða annaðhvort fjáreignir sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eða skuldabréf sem færð eru sem fjáreignir til sölu, þá er bakfærsla virðisrýrnunar færð í rekstrarreikning. Þegar um er að ræða hlutabréf, sem færð eru sem fjáreignir til sölu, er bakfærsla virðisrýrnunar færð á yfirlit um heildarafkomu.

b. Aðrar eignir

Bókfært verð annarra eigna fyrirtækisins, að undanskildum birgðum og skatteign, er yfirfarið á hverjum uppgjörstegi til að meta hvort vísbending sé um virðisrýrnun. Ef eitthvað bendir til þess að svo sé er endurheimtanleg fjárhæð eignarinnar áætluð. Virðisrýrnunarprófanir eru gerðar að minnsta kosti árlega vegna óefnislegra eigna með ótilgreindan líftíma.

Virðisrýrnun er gjaldfærð þegar bókfært verð eignar eða fjárskapandi einingar er hærra en endurheimtanleg fjárhæð hennar. Fjárskapandi eining er minnsti aðgreinanlegi hópur eigna sem myndar sjóðstreymi sem er að mestu leyti óháð öðrum einingum eða hópum eininga. Virðisrýrnun er gjaldfærð í rekstrarreikningi en síðan til hlutfallslegrar lækkunar á bókfærðu verði annarra eigna sem tilheyra einingunni.

Endurheimtanleg fjárhæð eignar eða fjárskapandi einingar er hreint gangvirði þeirra eða nýtingarvirði, hvort sem hærra reynist. Nýtingarvirði er metið miðað við áætlað framtíðarsjóðstreymi, sem er núvirt með vöxtum fyrir skatta sem endurspeglar mat markaðarins á tímavirði peninga hverju sinni og þá áhættu sem fylgir einstökum eignum.

Virðisrýrnun annarra eigna er bakfærð ef breyting hefur átt sér stað á mati sem notað var við útreikning á endurheimtanlegri fjárhæð. Virðisrýrnun er einungis bakfærð að því marki sem nemur áður færðri virðisrýrnun að teknu tilliti til afskrifta.

10. Tekjuskattur

Tekjuskattur á afkomu ársins samanstendur af tekjuskatti til greiðslu vegna tímabilsins og frestuðum tekjuskatti. Tekjuskattur er færður í rekstrarreikning nema þegar hann varðar liði sem eru færðir beint á eigið fé en í þeim tilvikum er tekjuskattur færður á eigið fé.

Tekjuskattur til greiðslu er tekjuskattur sem áætlað er að komi til greiðslu á næsta ári vegna skattskylds hagnaðar ársins, miðað við gildandi skatthlutfall á uppgjörstegi, auk leiðréttinga á tekjuskatti til greiðslu vegna fyrri ára.

Skýringar, frh.:

10. Tekjuskattur, frh.:

Reiknuð skatteign er einungis færð að því marki sem líklegt er talið að hægt sé að nýta framtíðarhagnað á móti eigninni.

Reiknuð skatteign er færð í ársreikninginn. Útreikningur hennar byggist á mismun efnahagsliða samkvæmt skattuppgjöri annars vegar og ársreikningi samstæðunnar hins vegar. Mismunur sem þannig kemur fram stafar af því að álagning tekjuskatts er miðuð við aðrar forsendur en reikningsskil samstæðunnar og er þar í meginatriðum um að ræða tímabundinn mismun vegna þess að gjöld eru ekki færð á sama tíma í ársreikningi og skattuppgjöri.

11. Óefnislegar eignir

Óefnislegar eignir eru færðar á kostnaðarverði að frádreginni virðisrýrnun og afskriftum.

Kostnaður við almennar rannsóknir er gjaldfærður á því tímabili sem hann fellur til. Undirbúningskostnaður vegna fyrirhugaðra framkvæmda er eignfærður meðal fastafjármuna. Undirbúningskostnaður er aðeins eignfærður ef líkur eru á hagrænum ábata í framtíðinni og fyrirtækið ætlar sér og hefur getu til að ljúka við, nýta eða selja hann. Kostnaðurinn er ekki afskrifaður á þessu stigi heldur er tekið tillit til mögulegrar virðisrýrnunar ef áform breytast.

Vatns- og jarðhitaréttindi eru færð til eignar í efnahagsreikningi á kostnaðarverði sem óefnislegar eignir með ótakmarkaðan nýtingartíma.

Aðrar óefnislegar eignir eru metnar á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun.

Kostnaður sem fellur til síðar er aðeins eignfærður ef hann eykur væntan framtíðarávinning þeirrar eignar sem hann tengist. Allur annar kostnaður er gjaldfærður í rekstrarreikningi þegar hann fellur til.

Afskriftir eru reiknaðar línulega miðað við áætlaðan nýtingartíma óefnislegra eigna frá þeim degi sem þær eru nýtanlegar. Áætlaðar afskriftir og nýtingartími greinist þannig:

Hugbúnaður	25%	4 ár
------------------	-----	------

12. Rekstrarfjármunir

Rekstrarfjármunir eru við upphaflega skráningu færðir á kostnaðarverði.

Flutningskerfi og fjarskiptakerfi samstæðunnar eru skráð á endurmetnu verði í efnahagsreikningnum sem er gangvirði þeirra að frádregnum afskriftum frá endurmatsdegi á árinu 2008. Endurmat þessara eigna verður unnið með reglubundnum hætti. Allar verðmatshækkningar vegna þessa endurmats eru færðar á endurmatsreikning meðal eigin fjár að teknu tilliti til tekjuskattsáhrifa. Afskriftir af endurmetna verðinu eru færðar í rekstrarreikning. Við sölu eignar, eða þegar hætt er að nota hana, er sá hluti endurmatsreikningsins sem tilheyrir eigninni færður á óráðstafað eigið fé.

Aðrir rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun.

Stofnverð rekstrarfjármuna innifelur áætlaðan kostnað við niðurrif þeirra að lokinni notkun. Áætlaður niðurrifskostnaður háspennulína hefur verið metinn og núvirtur á forsendum um nýtingartíma og hefur skuldbinding vegna þessa verið færð meðal langtímaskulda. Í rekstrarreikning er færð til gjalda hækkun á skuldbindingunni vegna núvirðingar, auk afskrifta á niðurrifskostnaði.

Kostnaðarverð felur í sér allan þann kostnað sem fellur til við kaup eignar. Kostnaðarverð rekstrarfjármuna sem byggðir eru í eigin reikning er samanlagður kostnaður við byggingu svo sem efniskostnaður og launakostnaður og jafnframt allur sá kostnaður sem fyrirtækið verður fyrir til að koma eigninni í starfhæft ástand.

Skýringar, frh.:

12. Rekstrarfjármunir, frh.:

Ef einstakir hlutar rekstrarfjármuna hafa mismunandi áætlaðan nýtingartíma er þeim skipt upp í samræmi við mismunandi líftíma þeirra.

Vaxtagjöld af lánsfé sem nýtt er til fjármögnunar á kostnaðarverði mannvirkja í byggingu eru eignfærð á byggingartíma. Ekki eru reiknaðir vextir á undirbúningskostnað. Eftir að mannvirki í byggingu eru tekin í notkun eru vaxtagjöld færð til gjalda í rekstrarreikningi.

Afskriftir

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti miðað við áætlaðan nýtingartíma einstakra hluta rekstrarfjármuna.

Afskriftaaðferðir, áætlaður nýtingartími og hrakvirði eru endurmetin á hverjum reikningsskiladegi.

Afskriftahlutföll og nýtingartími eru eftirfarandi:

	Afskriftir	Nýtingar- tími
Aflstöðvar:		
Mannvirki	1,67%	60 ár
Vél- og rafbúnaður	2,5-6,67%	15-40 ár
Stíflur og veitur	1,67-3,33%	30-60 ár
Gufuafstöðvar	1,67-6,67%	15-60 ár
Tengivirki	2,5%-5%	20-40 ár
Háspennulínur	2,00%	50 ár
Skrifstofuhúsnæði	2,00%	50 ár
Áhöld og búnaður	10-25%	4-10 ár
Bífreiddar og vinnuvélar	10-20%	5-10 ár
Ljósleiðarar	5,00%	20 ár
Möstur	7,00%	15 ár
Fjarskiptahús	6,00%	17 ár
Annar fjarskiptabúnaður	14-15%	7 ár

13. Fjármálagerningar

a. Fjármálagerningar sem ekki eru afleiður

Til fjármálagerninga sem ekki eru afleiðusamningar teljast fjárfestingar í hlutabréfum og skuldabréfum, viðskiptakröfur, aðrar kröfur, handbært fé, lántökur, viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir.

Fjármálagerningar sem ekki teljast vera afleiðusamningar eru færðir á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Ef um er að ræða fjármálagerninga, sem ekki eru metnir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, er allur beinn viðskiptakostnaður færður til hækkunar á gangvirði við upphaflega skráningu þeirra, þó með þeim undantekningum sem gerð er grein fyrir hér að neðan. Eftir upphaflega skráningu eru fjármálagerningar sem ekki teljast vera afleiðusamningar færðir með eftirfarandi hætti:

Fjármálagerningar eru færðir í ársreikning ef fyrirtækið gerist aðili að samningsbundnum ákvæðum viðkomandi fjármálagernings. Fjáreignir eru afskráðar ef samningsbundinn réttur fyrirtækisins að sjóðstreymi vegna fjáreignanna rennur út eða ef fyrirtækið yfirfærir fjáreignirnar til annars aðila án þess að halda eftir yfirráðum eða nær allri þeirri áhættu og ávinningi sem í eignarhaldi á þeim felst. Skráning vegna hefðbundinna kaupa og sölu á fjáreignum er gerð á viðskiptadegi, það er á þeim degi sem fyrirtækið skuldbindur sig til að kaupa eða selja eignina. Fjárskuldbindingar eru afskráðar ef þær skuldbindingar fyrirtækisins sem skilgreindar eru í samningi eru greiddar, falla úr gildi, er vísað frá eða þeim er aflétt.

Til handbærs fjár teljast sjóður, markaðsverðbréf til skamms tíma og óbundnar innstæður.

Í skýringu 6 er gerð grein fyrir reikningsskilaaðferðum vegna vaxtatekna og vaxtagjalda.

Skýringar, frh.:

13. Fjármálagerningar, frh.:

Fjármálagerningar sem ekki eru afleiður, frh.:

Fjáreignir og fjárskuldir á gangvirði gegnum rekstrarreikning

Fjármálagerningur er flokkaður sem fjáreign eða fjárskuld á gangvirði og gangvirðisbreytingar eru færðar gegnum rekstrarreikning ef um er að ræða veltufjáreign eða veltufjárskuld eða ef hann er við upphaflega skráningu í bókhald tilgreindur sem fjármálagerningur á gangvirði gegnum rekstur. Fjármálagerningar eru tilgreindir á gangvirði gegnum rekstur ef stýring þeirra og ákvörðun um kaup þeirra og sölu byggist á gangvirði þeirra. Fjáreignir og fjárskuldir á gangvirði gegnum rekstrarreikning eru færðar á gangvirði í efnahagsreikningi og gangvirðisbreytingar eru færðar í rekstrarreikning. Beinn viðskiptakostnaður er færður í rekstrarreikning eftir því sem hann fellur til.

Aðrir fjármálagerningar

Aðrir fjármálagerningar, sem ekki teljast til afleiðusamninga, eru færðir á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við virka vexti, að frádreginni virðisryrnun þegar við á.

Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettó fjárhæð færð í efnahagsreikning þegar lagalegur réttur er til staðar um jöfnun og fyrirhugað er að gera upp með jöfnun fjáreigna og fjárskulda.

b. Afleiðusamningar

Fyrirtækið gerir afleiðusamninga til að verjast gjaldmiðla-, vaxta- og álverðsáhættu. Innbyggðar afleiður eru aðskildar frá grunnsamningum og færðar sérstaklega ef efnahagsleg einkenni og áhætta grunnsamningsins og innbyggðu afleiðunnar eru ekki nátengd og annar gerningur með sömu ákvæði og innbyggða afleiðan væri skilgreindur sem afleiða og blandaði gerningurinn er ekki metinn á gangvirði gegnum rekstrarreikning.

Við upphaflega skráningu eru afleiðusamningar færðir á gangvirði. Viðskiptakostnaður þeim tengdur er færður í rekstrarreikning þegar hann fellur til. Eftir upphaflega skráningu eru afleiðusamningar færðir á gangvirði. Gangvirðisbreytingar afleiðusamninga eru færðar í samræmi við það sem að neðan greinir.

Hagrænar varnir

Áhættuvarnarreikningsskilum er ekki beitt vegna afleiðusamninga sem ætlað er að verja peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum. Gangvirðisbreytingar slíkra afleiðusamninga eru færðar meðal fjármunatekna og fjármagnsgjalda í rekstrarreikningi.

Aðgreinanlegar innbyggðar afleiður

Gangvirðisbreytingar aðskildra innbyggðra afleiða eru færðar í rekstrarreikning þegar gangvirðisbreyting á sér stað, sjá skýringar um áhættustýringu.

14. Ákvörðun gangvirðis

Reikningsskilareglur krefjast þess að gangvirði sé ákvarðað, bæði fyrir fjáreignir og fjárskuldir sem og aðrar eignir og skuldir. Gangvirði hefur verið ákvarðað vegna mats og/eða skýringa samkvæmt eftirfarandi aðferðum. Þar sem við á eru frekari upplýsingar um forsendur þær sem notaðar eru til að finna gangvirði eigna og skulda í viðeigandi skýringum.

Gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem eru skráðar á virkum markaði er hið sama og skráð verð þeirra. Matsaðferðum er beitt á alla aðra fjármálagerninga við útreikning á gangvirði þeirra. Fjáreign eða fjárskuld telst vera skráð á virkum markaði ef opinbert verð er fánlegt frá kauphöll eða öðrum óháðum aðila og verðið endurspeglar raunveruleg og regluleg markaðsviðskipti milli ótengdra aðila.

Matsaðferðir geta falið í sér að notast er við verð í nýlegum viðskiptum milli ótengdra aðila. Tekið er mið af verðmæti annarra fjármálagerninga sem eru áþekkir þeim gerningi sem um ræðir, stuðst við aðferðir til að meta núvirt fjárstreymi eða aðrar verðmatsaðferðir sem beita má til að meta með áreiðanlegum hætti raunverulegt markaðsverðmæti. Við beitingu matsaðferða eru allir þættir notaðir sem markaðsaðilar myndu nota við verðmat og aðferðirnar eru í samræmi við viðurkenndar aðferðir við að verðleggja fjármálagerninga. Ef markaðsupplýsingar eru ekki til er byggt á mati stjórnenda. Fyrirtækið sannreynir reglulega matsaðferðir sínar og prófar þær með því að nota verð sem fengist hafa í viðskiptum á virkum markaði með sama gerning, án aðlagana eða breytinga, eða byggja á upplýsingum frá virkum markaði.

Skýringar, frh.:

14. Ákvörðun gangvirðis, frh.:

Áreiðanlegasta sönnun á gangvirði afleiðusamninganna í upphafi er kaupverðið, nema gangvirði gerningsins sé sannanlegt með samanburði við önnur skráð og nýleg markaðsviðskipti á samskonar fjármálagerningi eða byggt á matsaðferð þar sem breytur byggja eingöngu á markaðsgögnum. Þegar slík gögn eru fyrir hendi, færir fyrirtækið hagnað eða tap á upphaflegum skráningardegi gerninga.

15. Rekstrarfjármunir

Gangvirði rekstrarfjármuna sem sætt hafa sérstöku endurmati er ákvarðað út frá núvirtu sjóðsflæði viðkomandi eignar.

16. Birgðir

Birgðir eru metnar á kostnaðarverði eða hreinu söluvirði, hvoru sem lægra reynist. Kostnaðarverð birgða er byggt á fyrst inn fyrst út (FIFO) reglunni og tekur til kostnaðar sem stofnað hefur verið til við kaup birgðanna og við að koma þeim á sölustað og í söluhæft ástand.

17. Handbært fé

Sjóður, markaðsverðbréf til skamms tíma og óbundnar innstæður teljast til handbærs fjár.

18. Eigið fé

Eigið fé samstæðunnar skiptist í eigendaframlög, endurmatsreikning, þýðingarmun, annað eigið fé og hlutdeild minnihluta. Stofnfé móðurfélagsins er 587 milljónir USD.

19. Hlunnindi starfsmanna

a. Iðgjaldatengd lífeyriskerfi

Kostnaður vegna framlaga í iðgjaldatengd lífeyriskerfi er gjaldfærður í rekstrarreikningi meðal launa og launatengdra gjalda þegar hann fellur til.

b. Réttindatengd lífeyriskerfi

Skuldbinding fyrirtækisins vegna réttindatengdra lífeyriskerfa er reiknuð sérstaklega með því að áætla framtíðarvirði lífeyrisréttinda sem núverandi og fyrrverandi starfsmenn hafa áunnið sér á yfirstandandi og fyrri tímabilum. Réttindin eru afvöxtuð til að finna núvirði þeirra. Tryggingastærðfræðingur hefur reiknað skuldbindinguna á grundvelli aðferðar sem miðast við áunnin réttindi. Breytingar á skuldbindingunni eru færðar í rekstrarreikning þegar þær falla til.

20. Skuldbindingar

Skuldbinding er færð í efnahagsreikning þegar fyrirtækinu ber lagaleg skylda til eða þegar það hefur tekið á sig skuldbindingu vegna liðinna atburða, líkur eru taldar á að til greiðslu þeirra komi og hægt er að mæla hana með ábyggilegum hætti. Skuldbindingin er metin út frá væntu framtíðarfjárflæði, sem er núvirt með vöxtum sem endurspeglar markaðsvexti og þá áhættu sem fylgir skuldbindingunni.

21. Starfspáttayfirlit

Starfspáttur er aðgreinanlegur hluti samstæðunnar sem fæst annaðhvort við að útvega einstaka vöru eða þjónustu (rekstrarstarfspáttur) eða við að útvega vörur eða þjónustu innan ákveðins efnahagslegs umhverfis (landsvæðisstarfspáttur) og er hann háður áhættuþáttum og afkomu sem eru ólík því sem fylgir öðrum starfspáttum. Aðalstarfspáttur samstæðunnar byggir á rekstrarstarfspáttum. Landsvæðisstarfspáttir eru ekki birtir þar sem nánast öll starfsemi samstæðunnar er á Íslandi.

Viðskipti á milli starfspátta eru verðlögð eins og um óskylda aðila væri að ræða.

Rekstrarafkoma starfspátta, eignir og skuldir þeirra samanstanda af liðum sem tengja má beint við hvern starfspátt, auk þeirra liða sem hægt er að skipta skynsamlega niður á starfspætti. Liðir sem ekki eru flokkaðir með einstökum starfspáttum eru aðallega fjárfestingar og tengdar tekjur, lántökur og tengdur kostnaður, sameiginlegar eignir og tengdur kostnaður, auk frestaðs tekjuskatts.

22. Reikningsskilastaðlar

Samstæðan beitir endurbættum IAS 1 *Framsetning ársreikninga (2007)*, sem tók gildi 1. janúar 2009. Samstæðan birtir nú rekstrarreikning og yfirlit um heildarafkomu, þar sem í yfirliti um heildarafkomu koma fram allar rekstrarhreyfingar sem færðar eru beint á eigið fé. Samanburðarfrjárhæðum hefur verið breytt til samræmis. Breytingin hefur aðeins áhrif á framsetningu.

Samstæðan beitir IFRS 8 *Rekstrarstarfsþættir*, sem tók gildi 1. janúar 2009. Starfsþættir samstæðunnar eru settir fram í samræmi við upplýsingar sem stjórnendur félagsins nota við mat á þeim og breyttust þeir frá fyrra ári.

Samstæðan hefur tekið upp alla alþjóðlega reikningsskilastaðla, breytingar á þeim og túlkanir sem Evrópusambandið hefur staðfest í árslok 2009 og eiga við um starfsemi hennar. Samstæðan hefur ekki tekið upp staðla, breytingar á stöðlum eða túlkanir sem taka gildi eftir árslok 2009, en heimilt er að taka upp fyrr. Áhrif þess á reikningsskil samstæðunnar hafa ekki verið metin að fullu en talið að þau séu óveruleg.

23. Mat stjórnenda og ályktanir við beitingu reikningsskilaaðferða

Stjórnendur samstæðunnar taka ákvarðanir, meta og gefa sér forsendur sem geta haft áhrif á liði í efnahagsreikningi samstæðunnar á næsta tímabili. Stjórnendur endurmeta reglulega ákvarðanir og mat byggt á reynslu fyrri ára og öðrum viðeigandi þáttum, svo sem væntingum um framtíðaratburði þegar ákvarðanir um mat og forsendur eru teknar.

Gangvirði afleiðusamninga

Gangvirði afleiðusamninga sem ekki eru skráðir á virkum mörkuðum er ákvarðað með notkun matsaðferða, sem eru endurskoðaðar reglulega af óháðum aðilum. Öll matslíkön sem eru notuð þurfa að vera samþykkt og prófuð til að tryggja að niðurstöðurnar endurspeglu þau gögn sem notuð voru. Mat stjórnenda snýr aðallega að innbyggðum afleiðum. Frekari upplýsingar um mat á afleiðusamningum er að finna í skýringu 52.

24. Starfsþáttayfirlit

Starfsþáttayfirlit eru birtar eftir sviðum. Aðalstarfsþáttayfirlit er birt eftir eðli rekstrar og byggir það á skipulagi og innri upplýsingagjöf samstæðunnar.

Verðlag í viðskiptum milli starfsþátta er ákvarðað eins og um óskylda aðila væri að ræða.

Rekstrarafkoma starfsþátta tekur til þátta sem heyra beint undir ákveðna starfsþætti og til þeirra liða sem hægt er að skipta á milli starfsþátta með rökrænum hætti. Eignum og skuldum samstæðunnar er á sama hátt skipt á starfsþætti miðað við fyrrgreindar forsendur.

Starfsþættir samstæðu Landsvirkjunar eru eftirfarandi:

Orkuvinnsla

Undir starfsþáttinn orkuvinnslu fellur starfsemi móðurfélagsins en tilgangur Landsvirkjunar samkvæmt lögum er að stunda starfsemi á orkusviði ásamt annarri viðskipta- og fjármálastarfsemi samkvæmt ákvörðun stjórnar hverju sinni. Orkuvinnsla Landsvirkjunar byggist á vatnsafl og jarðhita. Landsvirkjun selur alla raforku sína á Íslandi í heildsölu til raforkusmáala og í miklum mæli beint í orkufrekan iðnað. Jafnframt fellur starfsemi Icelandic Power Insurance Ltd. undir þennan starfsþátt en hlutverk félagsins er að annast tryggingar aflstöðva Landsvirkjunar.

Orkuflutningur

Undir starfsþáttinn orkuflutningur fellur starfsemi Landsnets hf. en það var stofnað í ágúst 2004 á grundvelli raforkulaga sem Alþingi samþykkti á vormánuðum 2003. Hlutverk Landsnets hf. er að annast flutning raforku og kerfisstjórnun innanlands samkvæmt ákvæðum III. kafla raforkulaga, nr. 65/2003 og er því óheimilt að stunda aðra starfsemi en þá sem því er nauðsynleg til að geta rækt skyldur sínar samkvæmt raforkulögum.

Skýringar, frh.:

24. Starfspáttayfirlit, frh.:

Aðrir starfspættir

Undir aðra starfspætti er færð starfsemi félaganna Fjarska ehf. og Landsvirkjunar Power ehf. ásamt dótturfélögum þess síðarnefnda. Hlutverk Fjarska ehf. er að eiga og reka fjarskiptakerfi á landsvísu og leigja aðgang að því ásamt annarri skyldri starfsemi. Landsvirkjun Power ehf. sér um sölu á ráðgjöf, tæknilegri og rekstrarlegri, til þriðja aðila og annast sjálft eða hefur umsjón með almennum rannsóknum, virkjunarrannsóknum og framkvæmdum fyrir Landsvirkjun og tengd félög.

Nánast öll starfsemi samstæðunnar er á Íslandi.

Rekstrarstarfspættir árið 2009	Orkuvinnsla	Orku- flutningur	Aðrir starfspættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Tekjur frá þriðja aðila	252.831	44.382	2.575		299.788
Tekjur innan samstæðu	15.767	63.183	6.752	(85.702)	0
Tekjur starfspáttá	268.598	107.565	9.327	(85.702)	299.788
Rekstrargjöld starfspáttá	(116.342)	(32.067)	(7.948)	85.702	(70.655)
EBITDA	152.256	75.498	1.379		229.133
Afskriftir og virðisrýrnun	(94.617)	(19.258)	(799)	353	(114.321)
Afkoma starfspáttá, EBIT	57.639	56.240	580	353	114.812
Eignir starfspáttá 2009	4.664.694	585.451	13.815	(462.805)	4.801.155
Eignarhlutir í hlutdeildarfélögum	1.553	401	413		2.367
Eignir samtals 2009	4.666.247	585.852	14.228	(462.805)	4.803.522
Starfspáttaskuldir 2009	3.102.368	519.223	4.888	(387.444)	3.239.035
Skuldir samtals 2009	3.102.368	519.223	4.888	(387.444)	3.239.035
Fjárfestingar	66.970	27.447	657	(1.085)	93.989
Rekstrarstarfspættir árið 2008	Orkuvinnsla	Orku- flutningur	Aðrir starfspættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Tekjur frá þriðja aðila	395.993	53.483	2.551		452.027
Tekjur innan samstæðu	17.153	69.745	8.668	(95.566)	0
Tekjur starfspáttá	413.146	123.228	11.219	(95.566)	452.027
Rekstrargjöld starfspáttá	(144.041)	(42.002)	(10.035)	95.566	(100.512)
EBITDA	269.105	81.226	1.184		351.515
Afskriftir og virðisrýrnun	(82.576)	(22.563)	(704)	311	(105.532)
Afkoma starfspáttá, EBIT	186.529	58.663	480	311	245.983
Eignir starfspáttá 2008	4.509.047	571.818	13.495	(488.482)	4.605.878
Eignarhlutir í hlutdeildarfélögum	12.270	400	672		13.342
Eignir samtals 2008	4.521.317	572.218	14.167	(488.482)	4.619.220
Starfspáttaskuldir 2008	3.144.622	512.032	5.416	(419.642)	3.242.428
Skuldir samtals 2008	3.144.622	512.032	5.416	(419.642)	3.242.428
Fjárfestingar	311.948	30.129	1.994	(1.530)	342.541

25. Aðrar tekjur

Aðrar tekjur greinast þannig:

	2009	2008
Tekjur af verksölu, húsaleigutekjur o.fl.	3.967	10.391

Skýringar, frh.:

26. Laun og launatengd gjöld

Heildarfjöldi starfsmanna greinist þannig:	2009	2008
Meðalfjöldi starfsmanna á árinu umreiknaður í heilsársstörf	376	357
Fjöldi stöðugilda miðað við heilsdagsstörf í árslok	318	317

27. Heildarlaun starfsmanna greinast þannig:

Laun	23.206	32.775
Iðgjaldatengdar greiðslur	2.756	3.736
Réttindatengdar greiðslur	1.192	1.662
Hækkun lífeyrisskuldbindingar	603	3.876
Önnur launatengd gjöld	3.103	2.623
	<u>30.860</u>	<u>44.672</u>

Laun og launatengd gjöld skiptast þannig í rekstrarreikningi:

Orkusvið	11.386	14.490
Flutningskerfi	8.210	11.276
Almennar rannsóknir	0	201
Annar rekstrarkostnaður	11.264	18.705
	<u>30.860</u>	<u>44.672</u>

Fríðrik Sophusson lét af störfum í október 2009 og Hörður Arnarson tók við.

Laun stjórnna, forstjóra, staðgengils forstjóra og framkvæmdastjóra greinast þannig:

Laun stjórnar móðurfélags	76	115
Laun stjórnna þriggja dótturfélaga	92	131
Laun og hlunnindi forstjóra móðurfélags, Fríðriks Sophussonar	215	244
Laun og hlunnindi forstjóra móðurfélags, Harðar Arnarsonar	32	0
Laun staðgengils forstjóra og framkvæmdastjóra móðurfélags	676	950
Laun og hlunnindi tveggja forstjóra og fimm framkvæmdastjóra í dótturfélögum	907	1.070

28. Annar rekstrarkostnaður

Annar rekstrarkostnaður greinist þannig:

Yfirstjórn og stoðdeildir	2.902	3.627
Fjármálasvið	2.953	4.051
Starfsmannasvið	921	1.171
Upplýsingasvið	2.167	2.903
Verkfræði- og framkvæmdasvið	296	516
Eftirlaun og lífeyrishækkningar	1.625	5.255
Annar sameiginlegur kostnaður	2.060	2.284
	<u>12.924</u>	<u>19.807</u>
Annar rekstrarkostnaður í dótturfélögum	11.020	13.978
Eignir til sölu, virðisryrning	2.595	4.148
Afskriftir	2.992	2.893
	<u>29.531</u>	<u>40.826</u>

Þóknun til endurskoðenda greinist þannig:

Endurskoðun ársreiknings	220	266
Könnun á árshlutareikningi	53	100
Önnur þjónusta	70	58
	<u>343</u>	<u>424</u>

Skýringar, frh.:

29. Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)

Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld) greinast þannig:	2009	2008
Vaxtatekjur	5.907	15.390
Vaxtagjöld	(85.260)	(178.060)
Ábyrgðargjald til eigenda	(7.233)	(6.970)
Eignfært á nýbyggingar	0	7.288
Vaxtagjöld samtals	(92.493)	(177.742)
Gjaldeyrismunur	(48.834)	(128.612)
Gangvirðisbreyting annarra afleiðusamninga	(53.655)	186.284
Gangvirðisbreytingar hlutabréfa	(438)	(13)
Hagnaður af sölu hlutabréfa	4	156
Hreinar tekjur af fjáreignum og fjárskuldum	(102.923)	57.815
Gangvirðisbreytingar innbyggðra afleiða	253.304	(497.167)
Innleystar áhættuvarnir tengdar álverði	42.526	(54.759)
Áhrif hlutdeildarféлага	(11.193)	(4.100)
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	95.128	(660.563)

30. Tekjuskattur

Tekjuskattur greinist þannig:

Breyting skatteignar	(20.937)	26.860
Tekjuskattur til greiðslu	(101)	(361)
Skuldbinding vegna endurmats færð á eigið fé	3.518	30.751
Gengismunur	575	12.694
Aðrir liðir	0	105
Tekjufærður (gjaldfærður) tekjuskattur	(16.944)	70.048

Breyting skatteignar greinist þannig:

Breyting á tímabundnum mismun	(58.378)	14.483
Áhrif breytingar tekjuskattshlutfalls	32.148	(10.345)
Nýting á yfirfæranlegu tapi	5.868	35.416
Gengismunur	(575)	(12.694)
Breyting skatteignar	(20.937)	26.860

Virkt skatthlutfall		2009		2008
Hagnaður (tap) ársins		192.996		(344.532)
Tekjuskattur ársins		16.944		(70.048)
Hagnaður (tap) fyrir tekjuskatt		209.940		(414.580)
Tekjuskattur skv. gildandi skatthlutfalli móðurfélags	23,5%	49.336	23,5%	(97.426)
Áhrif mismunandi skatthlutfalls innan samstæðu	-0,5% (1.008)	-3,5%	14.435
Áhrif breytinga tekjuskattsprósentu	-17,0% (35.659)	-2,5%	10.345
Ófrádráttarbær kostnaður	0,1%	154	-0,7%	3.074
Aðrir liðir	2,0%	4.121	0,1%	(476)
Virkur tekjuskattur	8,1%	16.944	16,9%	(70.048)

Skýringar, frh.:

31. Rekstrarfjármunir

Rekstrarfjármunir, stofnverð þeirra og afskriftir greinast þannig:

	Aflstöðvar	Flutnings- kerfi	Fjarskipta- búnaður	Aðrar eignir	Samtals
Kostnaðarverð					
Staða 1.1.2008	4.413.840	686.724	12.734	77.057	5.190.355
Áhrif gengisbreytinga	0 (406.714) (6.546) (19.411) (432.671)
Viðbætur á árinu	143.159	10.484	1.210	5.771	160.624
Endurmat fastafjármuna	0	230.338	2.715	0	233.053
Flutt af mannvirkjum í byggingu	264.421	0	0	0	264.421
Selt og aflagt	0	0	0 (607) (607)
Staða 31.12.2008	4.821.420	520.832	10.112	62.810	5.415.174
Áhrif gengisbreytinga	0 (17.024) (332) (765) (18.121)
Viðbætur á árinu	39.237	3.413	530	11.338	54.518
Flutt af mannvirkjum í byggingu	0	17.644	0	0	17.644
Flutt á eignir til sölu	0	0	0 (3.424) (3.424)
Selt og aflagt	(32.822)	0	0 (1.031) (33.853)
Staða 31.12.2009	4.827.835	524.865	10.310	68.928	5.431.938
Afskriftir og virðisrýrnun					
Staða 1.1.2008	1.477.090	34.474	5.579	21.550	1.538.693
Afskriftir ársins	77.697	19.422	700	2.780	100.599
Endurmat afskrifta	0	20.054	0	0	20.054
Áhrif gengisbreytinga	0 (27.921) (2.923) (1.935) (32.778)
Selt og aflagt	0	0	0 (524) (524)
Staða 31.12.2008	1.554.787	46.030	3.357	21.871	1.626.044
Afskriftir ársins	83.796	16.886	779	2.587	104.048
Áhrif gengisbreytinga	0 (1.664) (116) (97) (1.877)
Selt og aflagt	(32.822)	0	0 (957) (33.779)
Staða 31.12.2009	1.605.761	61.252	4.020	23.404	1.694.436
Bókfært verð					
1.1.2008	2.936.750	652.250	7.155	55.507	3.651.660
31.12.2008 og 1.1.2009	3.266.633	474.802	6.756	40.939	3.789.129
31.12.2009	3.222.074	463.614	6.291	45.524	3.737.504

Fasteignamat og váttryggingaverð

Fasteignamat þeirra eigna fyrirtækisins sem metnar eru í fasteignamati nam 268 milljónum USD í árslok 2009. Váttryggingafjárhæð eigna fyrirtækisins er um 3.607 milljónir USD.

Skýringar, frh.:

32. Óefnislegar eignir greinast þannig:

	Eignfærður undirbúnings- kostnaður	Vatns- og jarðhita- réttindi	Hugbúnaður	Samtals
Kostnaðarverð				
Staða 1.1.2008	93.760	40.568	5.691	140.019
Áhrif gengisbreytinga	(6.599)	0	(1.650)	(8.249)
Viðbætur á árinu	55.134	0	1.685	56.819
Staða 31.12.2008	142.295	40.568	5.726	188.589
Áhrif gengisbreytinga	(379)	0	(95)	(474)
Viðbætur á árinu	22.277	0	829	23.105
Selt og aflagt	0	0	(432)	(432)
Millifært á mannvirki í byggingu/rekstur á árinu	(8.939)	0	0	(8.939)
Staða 31.12.2009	155.254	40.568	6.028	201.850
Afskriftir og virðisýrnum				
Staða 1.1.2008	43.515	0	2.389	45.904
Afskriftir á árinu	0	0	824	824
Virðisýrnum á árinu	4.108	0	0	4.108
Áhrif gengisbreytinga	(10)	0	(315)	(325)
Staða 31.12.2008	47.613	0	2.898	50.511
Afskriftir á árinu	0	0	897	897
Virðisýrnum á árinu	9.375	0	0	9.375
Selt og aflagt	0	0	(432)	(432)
Áhrif gengisbreytinga	(4)	0	(22)	(26)
Staða 31.12.2009	56.984	0	3.341	60.325
Bókfært verð				
1.1.2008	50.245	40.568	3.302	94.113
31.12.2008 og 1.1.2009	94.682	40.568	2.828	138.077
31.12.2009	98.270	40.568	2.687	141.523

33. Afskriftir og virðisýrnum samstæðunnar sundurliðast þannig:

	2009	2008
Aflstöðvar	83.796	77.697
Flutningskerfi	16.886	19.422
Fjarskiptabúnaður	779	700
Aðrar eignir	2.587	2.780
Afskrift eigna í rekstri	104.048	100.600
Virðisýrnum á undirbúningskostnaði	9.375	4.108
Afskriftir hugbúnaðar	897	824
	114.321	105.532

Afskriftir og virðisýrnum samstæðunnar skiptast þannig á rekstrarliði:

Orkusvið	84.386	78.258
Flutningsvirki	17.569	20.273
Almennar rannsóknir	9.375	4.108
Annar rekstrarkostnaður	2.991	2.893
	114.321	105.532

Skýringar, frh.:

34. Afleiðusamningar í efnahagsreikningi sundurliðast þannig:

	2009	2008
Eignir:		
Innbyggðir afleiðusamningar í raforkusamningum	446.569	195.944
Álvarnir	36.050	98.032
Gjaldmiðlaskiptasamningar	3.335	11.035
Vaxtaskiptasamningar	1.911	0
Aðrir afleiðusamningar	1.503	0
	<u>489.368</u>	<u>305.011</u>
Skipting afleiðusamninga er eftirfarandi:		
Langtímahluti afleiðusamninga	431.822	287.513
Skammtíahluti afleiðusamninga	57.546	17.498
	<u>489.368</u>	<u>305.011</u>
Skuldir:		
Innbyggðir afleiðusamningar í raforkusamningum	23.562	26.242
Álvarnir	31.157	0
Gjaldmiðlaskiptasamningar	53.118	63.396
Vaxtaskiptasamningar	12.379	10.754
Aðrir afleiðusamningar	8.943	45.176
	<u>129.159</u>	<u>145.568</u>
Skipting afleiðusamninga er eftirfarandi:		
Langtímahluti afleiðusamninga	96.113	123.971
Skammtíahluti afleiðusamninga	33.046	21.597
	<u>129.159</u>	<u>145.568</u>

35. Eignarhlutir í hlutdeildarfélögum sem færðir eru samkvæmt hlutdeildaraðferð innan samstæðunnar eru eftirfarandi:

		2009	
	Eignar- hlutur	Hlutdeild í afkomu	Bókfært verð
Eignarhaldsfélagið Farice ehf.	29,5%	(6.175)	0
Þeistareykir ehf.	32,0%	(382)	1.524
Netorka hf.	40,8%	74	430
Hecla SAS	29,4%	198	413
Sipenco GmbH	29,6%	(25)	0
		<u>(6.310)</u>	<u>2.367</u>

Auk þess hefur eign félagsins í Eignarhaldsfélaginu Farice ehf. verið færð niður um 4,9 milljónir USD vegna virðisrýrnunar, í tengslum við fjárhagslega endurskipulagningu félagsins. Landsvirkjun gerði samning um kaup á 32% hlut Norðurorku ehf. í Þeistareykjum ehf. í lok árs 2009 með ákveðnum fyrirvörum og því hefur samningurinn ekki verið færður sbr. skýringu nr. 59.

		2008	
	Eignar- hlutur	Hlutdeild í afkomu	Bókfært verð
Eignarhaldsfélagið Farice ehf.	29,5%	(1.668)	10.986
Þeistareykir ehf.	32,0%	(2.074)	1.251
Netorka hf.	40,8%	83	436
Hecla SAS	30,0%	81	209
Sipenco GmbH	25,0%	(38)	0
Isturk	30,0%	(44)	0
HydroKraft Invest hf.	50,0%	(440)	460
		<u>(4.100)</u>	<u>13.342</u>

Skýringar, frh.:

36. Eignarhlutir í öðrum félögum greinast þannig:

	2009		2008	
	Eignarhlutur	Bókfært verð	Eignarhlutur	Bókfært verð
Neyðarlínan hf.	7,9%	400	7,9%	414
Orkuvörður ehf.	11,1%	240	9,0%	165
DMM Lausnir ehf.	17,8%	286	17,8%	295
Vistorka hf.	12,0%	283	13,2%	292
Önnur félög (6/4)		645		162
Eignarhlutir í öðrum félögum samtals		1.854		1.328
Gangvirðisbreyting hlutabréfaeignar		(1.606)		(1.201)
		248		127

Hlutabréfaeign hefur verið lækkuð um 1,6 milljónir USD, vegna óvissu um framtíðarstöðu einstakra félaga, en sum félögin eru stofnuð um áhættusöm nýsköpunarverkefni.

37. Dótturfélög Landsvirkjunar eru eftirfarandi:

	Eignarhlutur	
	2009	2008
Fjarski ehf.	100,0%	100,0%
Hraunaveita ehf.	100,0%	100,0%
Icelandic Power Insurance Ltd.	100,0%	100,0%
Landsnet hf.	64,7%	64,7%
Landsvirkjun Power ehf.	100,0%	100,0%

38. Skatteign

Í desember 2009 samþykkti Alþingi hækkun á tekjuskattshlutfalli úr 23,5% í 32,7% hjá sameignarfélögum og úr 15% í 18% hjá félögum sem eru í hlutafélagaformi frá og með 1. janúar 2010. Breytingin kemur til framkvæmda við álagningu ársins 2011. Áhrif þessa hafa verið færð í ársreikninginn og nemur hækkun skatteignar 32,1 milljón USD.

	2009	2008
Breyting skatteignarinnar á árinu greinist þannig:		
Skatteign í ársbyrjun	133.409	106.797
Reiknaður tekjuskattur	(16.944)	70.048
Greiddur tekjuskattur	101	258
Skuldbinding vegna endurmats fastafjármuna fært yfir eigið fé	(3.482)	(31.950)
Gengistap og þýðingarmunur vegna skatteignar	(612)	(11.744)
Skatteign í árslok	112.472	133.409
Skatteign félagsins skiptist þannig:		
Yfirfæranlegt skattalegt tap	57.021	50.550
Rekstrarfjármunir og óefnislegar eignir	176.262	140.516
Afleiðusamningar	(137.447)	(52.423)
Aðrir liðir	17.547	7.460
Þýðingarmunur vegna skatteignar	(910)	(12.694)
Skatteign í árslok	112.472	133.409

Skýringar, frh.:

38. Skatteign, frh.:

	2009	2008
Yfirfæranlegt tap samstæðunnar er nýtanlegt í 10 ár frá myndun þess.		
Yfirfæranlegt tap ársins 2006, nýtanlegt til ársins 2016	44.952	46.490
Yfirfæranlegt tap ársins 2007, nýtanlegt til ársins 2017	0	7.528
Yfirfæranlegt tap ársins 2008, nýtanlegt til ársins 2018	136.059	156.962
Yfirfæranlegt tap ársins 2009, nýtanlegt til ársins 2019	40.191	0
Yfirfæranlegt tap í árslok	<u>221.202</u>	<u>210.980</u>

Reiknuð er skatteign vegna alls yfirfæranlegs taps þar sem talið er að það muni allt vera nýtt á móti skattskyldum hagnaði í framtíðinni. Yfirfæranlegt tap er fært í íslenskum krónum og því hefur gengi Bandaríkjadals áhrif á hvert yfirfæranlegt tap er í lok hvers árs.

39. Birgðir

Birgðir greinast þannig:

Olíubirgðir	290	294
Varahlutir og rekstrarvörubirgðir	<u>3.869</u>	<u>3.975</u>
	<u>4.159</u>	<u>4.269</u>

40. Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur

Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur greinast þannig:

Viðskiptakröfur	44.542	52.949
Aðrar skammtímakröfur	54.742	37.013
Eignir til sölu	<u>9.574</u>	<u>8.412</u>
	<u>108.858</u>	<u>98.374</u>

Í árslok 2009 voru 97% viðskiptakrafna yngri en 30 daga.

41. Handbært fé

Handbært fé greinist þannig:

Bankainnstæður	194.248	113.940
Markaðsverðbréf	<u>0</u>	<u>11.053</u>
	<u>194.248</u>	<u>124.993</u>

42. Eigið fé

Móðurfélagið er sameignarfyrtæki ríkissjóðs og Eignarhluta ehf. Á ríkissjóður 99,9% eignarhluta í félaginu og Eignarhlutir ehf. 0,1%. Félagið er sjálfstæður skattaðili. Eiginfjárlutfall samstæðunnar í árslok 2009 var 32,6% en var 29,8% í árslok 2008.

43. Endurmatsreikningur samanstandur af endurmati fastafjármuna dótturfélaga að teknu tilliti til skattáhrifa. Þýðingarmunur er gengismunur sem er tilkominn vegna þess að dótturfélög Landsvirkjunar eru með aðra starfrækslumynt.

Skýringar, frh.:

44. Skuldir

Langtímaskuldir greinast þannig eftir gjaldmiðlum:

		2009		2008	
	Loka- gjaldmíðum	Meðal- vextir	Eftir- stöðvar	Meðal- vextir	Eftir- stöðvar
Skuldir í ISK, verðtryggt	2009-2034	4,0%	438.023	3,9%	333.592
Skuldir í ISK, óverðtryggt	2009		0	6,8%	3.902
Skuldir í CHF	2012-2022	1,5%	96.233	2,5%	93.487
Skuldir í EUR	2009-2028	1,8%	1.465.843	2,7%	1.431.944
Skuldir í GBP	2014-2016	11,4%	15.270	11,4%	13.433
Skuldir í JPY	2009-2013	1,0%	85.052	1,1%	175.483
Skuldir í USD	2009-2026	1,7%	917.699	2,2%	923.428
			3.018.120		2.975.269
Afborganir næsta árs			(267.197)		(186.008)
Skuldir til langs tíma samtals			2.750.923		2.789.261

Vaxtakjör af lánum móðurfyrirtækisins eru frá 0,75-14,5%. Að jafnaði voru nafnvextir á árinu um 2,46% en þeir voru um 4,51% árið áður.

Reykjavíkurborg og Akureyrarbær bera einfalda ábyrgð með ríkissjóði á öllum skuldbindingum Landsvirkjunar sem stofnað var til fyrir árslok 2006. Frá upphafi árs 2007 bera ríkissjóður og Eignarhlutir ehf. einfalda ábyrgð á öllum skuldbindingum Landsvirkjunar sem stofnað er til eftir þann tíma.

45. Samkvæmt lánasamningum eru afborganir langtímaskulda eftirfarandi:

	2009	2008
2009	-	186.008
2010	267.197	197.618
2011	293.232	285.758
2012	235.317	197.725
2013	156.492	146.759
2014	167.137	-
Síðar	1.898.745	1.961.401
	3.018.120	2.975.269

46. Lífeyrisskuldbinding

Skuldbinding fyrirtækisins til greiðslu verðbóta á eftirlaun lífeyrisþega sem réttindi eiga hjá lífeyrissjóðum ríkis- og bæjarstarfsmanna nam 22 milljónum USD í árslok 2009 samkvæmt mati tryggingastærðfræðings, en við útreikningana er miðað við áætlaðar launa- og verðlagsbreytingar í framtíðinni. Vextir umfram hækkun verðlags eru taldir 3,5% og hækkun launa umfram hækkun verðlags er metin 1,5% á ári til jafnaðar. Forsendur um lífslíkur og dánartíðni eru í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Lífeyrisaldur er reiknaður 68 ár hjá þeim sjóðfélögum sem eru virkir en 65 ár fyrir þá sjóðfélaga sem látið hafa af störfum og eiga geymd réttindi. Er þetta í samræmi við viðmiðanir hjá LSR.

Breyting skuldbindingar greinist þannig:	2009	2008
Staða 1.1.	22.118	38.153
Gjaldfært á árinu	1.624	5.255
Greitt á árinu	(1.022)	(1.379)
Áhrif gengisbreytinga	(742)	(19.911)
Staða 31.12.	21.978	22.118

Lífeyrisskuldbinding 5 ára yfirlit:	2009	2008	2007	2006	2005
Núvirði skuldbindingar	21.978	22.118	38.153	35.168	31.419

Skýringar, frh.:

47. Skuldbinding vegna niðurrifs

Breyting skuldbindingar vegna niðurrifs greinist þannig:	2009	2008
Staða 1.1.	3.936	7.212
Gjaldfært á árinu	497	324
Hækkun skuldbindingar	366	0
Áhrif gengisbreytinga	(136)	(3.601)
Staða 31.12.	<u>4.663</u>	<u>3.936</u>

Í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla skal stofnverð varanlegra rekstrarfjármuna innifela áætlaðan kostnað við niðurrif þeirra að lokinni notkun. Áætlaður niðurrifskostnaður háspennulína hefur verið metinn og núvirtur miðað við forsendur um nýtingartíma. Á móti hefur verið færð skuldbinding meðal langtímaskulda. Í rekstrarreikning er færð til gjalda hækkun á skuldbindingunni sem nemur núvirðingu, afskriftir á niðurrifskostnaði en til lækkunar gengishagnaður.

48. Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir

Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir greinast þannig:

Viðskiptaskuldir	28.033	41.095
Áfallnir vextir	21.041	35.874
Aðrar skammtímaskuldir	16.042	18.567
	<u>65.115</u>	<u>95.537</u>

49. Tengdir aðilar

Skilgreining tengdra aðila

Hlutdeildarfélag og lykilstjórnendur teljast vera tengdir aðilar fyrirtækisins.

Viðskipti við tengda aðila

Sala á vöru og þjónustu

Hlutdeildarfélag	40	596
------------------------	----	-----

Kostnaður

Hlutdeildarfélag	27	41
------------------------	----	----

Vaxtatekjur

Hlutdeildarfélag	1.358	676
------------------------	-------	-----

Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur

Hlutdeildarfélag	23.580	21.928
------------------------	--------	--------

Viðskiptaskuldir

Hlutdeildarfélag	2	9
------------------------	---	---

Krafa á hlutdeildarfélag er að mestu leyti tilkomin vegna láns til Eignarhaldsfélagsins Farice ehf.

50. Áhættustýring

Stjórn Landsvirkjunar hefur samþykkt stefnu við áhættustýringu sem byggir á eftirfarandi þáttum:

- Að áhætta sé skilgreind og uppruni hennar þekktur
- Að notaðar séu viðurkenndar aðferðir til mælingar á áhættu
- Að beitt sé virkri stýringu í samræmi við heimildir
- Að virkt eftirlit með áhættuþáttum sé tryggt
- Að upplýsingagjöf til áhættustjórnar og stjórnar sé regluleg og ítarleg

Skýringar, frh.:

50. Áhættustýring, frh.:

Í stefnu Landsvirkjunar um áhættustýringu eru skilgreind ásættanleg áhættumörk í hverjum áhættuflokki í samræmi við markmið um æskilega langtímastöðu. Stjórn félagsins fær reglulega yfirlit þar sem áhætta félagsins og árangur áhættustýringar eru metin.

Ákvörðunartaka og eftirlit varðandi framkvæmd áhættustýringar er í höndum áhættustjórnar. Í áhættustjórn sitja forstjóri, staðgengill forstjóra og framkvæmdastjóri fjármálasviðs. Forstjóri er formaður áhættustjórnar. Dagleg áhættustýring er í höndum yfirmanns áhættustýringar.

Áhættustýring hefur það meginmarkmið að fylgjast með, greina og stýra fjárhagslegri áhættu Landsvirkjunar í þeim tilgangi að draga úr sveiflum í rekstri vegna breytinga á gengi, vöxtum og álverði. Fjárhagsleg áhætta greinist í markaðsáhættu, lausafjárahættu og mótaðilaáhættu.

Markaðsáhætta félagsins er einkum þrenns konar:

- Áhætta vegna breytinga á heimsmarkaðsverði á áli
- Vaxtaáhætta vegna lána fyrirtækisins
- Gjaldeyrisáhætta vegna skulda og sjóðstreymis

51. Markaðsaðstæður 2009

Aðgengi Landsvirkjunar að nýjum áhættuvörnum á árinu var takmarkað vegna fjármálakreppunnar og aðstæðna á Íslandi. Áhætta félagsins vegna breytinga á álverði, vöxtum og gjaldmiðlum er þó innan ásættanlegra marka enda býr félagið að góðum vörnum frá fyrri árum. Lausafjárstaðan er sterk og framkvæmdir eru í lágmarki.

Áhættustýring hefur þurft að laga sig að breyttu umhverfi og hefur gerð afleiðusamninga tekið mið af því. Áhersla er lögð á að draga úr lausafjárahættu í tengslum við afleiðusamninga, samningstími hefur verið stytur og vægi vilnana aukið.

Afleiðusamningar með uppsagnarákvæðum (Rating Triggers) voru gerðir upp á árunum 2008 og 2009 og í framhaldinu voru ISDA samningar félagsins endurskoðaðir. Þeir samningar sem innihéldu slík ákvæði hafa verið endurnýjaðir án slíkra ákvæða og hefur jafnræðis verið gætt gagnvart mótaðilum Landsvirkjunar.

52. Álverðsáhætta

Áhætta félagsins vegna breytinga á álverði í framtíðinni er umtalsverð þar sem verulegur hluti tekna af raforkusölu er bundinn álverði. Félagið hefur því gert afleiðusamninga í því skyni að treysta tekjugrundvöll sinn og draga úr sveiflum. Slíkir samningar fela í flestum tilvikum í sér að álverð er fest á ákveðnu bili. Félagið verður því af tekjum ef álverð hækkar umtalsvert en tryggir um leið betra sjóðstreymi ef álverð lækkar á mörkuðum. Áhættustýring hefur heimild til að verja allt að 100% af álverðsáhættu næsta árs og hlutfallslega minna næstu 10 ár en er ekki bundin af lágmarksvörnum. Hluti umræddra afleiðusamninga var innleystur með hagnaði á árinu 2009 og eru varnir félagsins gegn lækun álverðs minni en æskilegt er frá og með árinu 2011. Stefnt er að því að auka varnir þegar líða tekur á næsta ár þannig að dregið verði úr áhættu vegna mögulegra verðbreytinga á álverði. Í lok desember var gangvirði umræddra áhættuvarnarsamninga jákvætt um 5 milljónir USD en samningarnir eru virkir til næstu fimm ára.

Meðfylgjandi tafla sýnir hversu miklar breytingar yrðu á gangvirði álvarnarsamninga við breytingar á álverði og/eða vöxtum, en áhrif vegna breytinga í flökti eru óveruleg. Fjárhæðirnar eru í þúsundum Bandaríkjadala fyrir skatta.

2009

		Álverð		
		-10%	0%	10%
Vextir	-1%	21.766	575	(21.071)
	0%	20.903	0	(21.344)
	1%	20.065	(558)	(21.608)

2008

		Álverð		
		-10%	0%	10%
Vextir	-1%	27.558	3.058	(22.057)
	0%	23.884	0	(24.483)
	1%	20.355	(2.936)	(26.811)

Skýringar, frh.:

52. Álverðsáhætta, frh.:

Innbyggðar afleiður

Með samningum Landsvirkjunar um orkusölu og orkukaup á rafmagni með tengingu við álverð verða til innbyggðar afleiður sem færðar eru í reikningsskilum félagsins. Innbyggðar afleiður orkusölusamninga eru færðar til eignar í efnahagsreikningi á gangvirði á reikningsskiladegi og á sambærilegan hátt eru orkukaupasamningar færðir til skuldar. Nettó gangvirðisbreytingar orkusölusamninga og orkukaupasamninga á árinu eru færðar í rekstrarreikning meðal fjármunatekna og fjármagnsgjalda.

Við mat á virði innbyggðra afleiða er beitt viðurkenndum matsaðferðum sem byggja á fyrirbyggjandi markaðsupplýsingum hverju sinni að svo miklu leyti sem þær eru til. Gangvirði afleiðanna er reiknað út frá framvirku verði á áli, eins og það er birt í LME kauphöllinni, núvirt með eingreiðsluvöxtum (e. zero-coupon) í Bandaríkjunum að teknu tilliti til flökts í álverði.

	2009	2008
Gangvirði innbyggðra afleiða alls sundurliðast þannig:		
Gangvirði innbyggðra afleiða í ársbyrjun	169.702	665.158
Gengisáhrif	0	1.712
Breyting á gangvirði á árinu	253.305	(497.167)
Gangvirði innbyggðra afleiða í árslok	423.007	169.702
Skipting innbyggðra afleiða er eftirfarandi:		
Langtímahluti innbyggðra afleiða	374.946	183.667
Skammtímahluti innbyggðra afleiða	48.061	(13.965)
Innbyggðar afleiður samtals	423.007	169.702

Meðfylgjandi tafla sýnir hversu miklar breytingar yrðu á gangvirði innbyggðra afleiða ef breytingar yrðu á álverði og/eða vöxtum, en áhrif vegna breytinga í flökki álverðs eru óveruleg. Fjárhæðirnar eru í þúsundum Bandaríkjadala fyrir skatta.

2009				2008					
Álverð				Álverð					
-10%				-10%					
0%				0%					
10%				10%					
Vextir	-1%	(145.312)	20.728	184.529	Vextir	-1%	(218.097)	21.031	261.766
	0%	(158.659)	0	156.415		0%	(217.534)	0	219.117
	1%	(171.157)	(19.424)	130.061		1%	(217.161)	(17.944)	182.833

Landsvirkjun hefur gert breytingar á forsendum við mat á innbyggðum afleiðum í ársreikningi frá og með árinu 2009. Það er mat stjórnenda Landsvirkjunar að forsendubreytingarnar séu í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla og endurspeglir varkárnisjónarmið Landsvirkjunar. Breytingarnar eru þessar:

Forsendur vegna ákvæða um kaupskyldu raforkukaupenda eru settar inn og miðast útreikningar nú við tryggð lágmarkskaup 77% - 85%. Áður miðuðust útreikningarnir við 100% orkunotkun kaupenda út viðmiðunartíma samninga.

Eins og áður er gert ráð fyrir að virkur markaður sé 123 mánuðir og byggir á verðum LME kauphallarinnar. Hins vegar er það mat stjórnenda að væntingar um álverð eftir tíu ár endurspeglir mat stjórnenda Landsvirkjunar eins og þegar samningarnir voru gerðir og því myndist ekki gangvirðisbreytingar vegna þess tímabils. Áður byggðu útreikningarnir á forsendu um flatan feril út frá síðasta framvirka verði álverðs út viðmiðunartíma samninga.

Útreikningar takmarkast nú við endurskoðunartíma raforkusamninga í tímalengd. Áður var gert ráð fyrir takmörkun við endurskoðunartíma í öllum tilfellum öðrum en gagnvart Fjarðaáli sem takmarkaðist við líftíma samnings.

Skýringar, frh.:

52. Álverðsáhætta, frh.:

Innbyggðar afleiður, frh.:

Helstu ástæður ofangreindra breytinga eru:

Þar sem orkusala Landsvirkjunar til álvera er ekki tryggð umfram lágmarksskaup er það í samræmi við varkarnisjónarmið félagsins að tekið sé tillit til þess við mat á innbyggðum afleiðum.

Það er mat stjórnenda Landsvirkjunar að ekki séu forsendur til að ætla að álverð til lengri tíma en 123 mánaða sé frábrugðið grunnforsendum orkusamninga. Ekki er því um eiginlega gangvirðisbreytingu að ræða eftir tímabil virks markaðar.

Hér að neðan er að finna sundurliðuð áhrif breyttra forsendna á gangvirði innbyggðra afleiða.

	2009	2008
Gangvirði innbyggðra afleiða miðað við fyrri forsendur	660.962	169.702
Breyting á gangvirði vegna breyttrar tímalengdar	(151.482)	(55.471)
Breyting á gangvirði vegna ákvæða um kaupskyldu	(86.473)	(18.577)
Gangvirði innbyggðra afleiða samkvæmt nýjum forsendum	<u>423.007</u>	<u>95.654</u>
Gangvirðisbreyting miðað við fyrri forsendur ('09: áður - '08: áður)	491.260	
Gangvirðisbreyting miðað við nýjar forsendur ('09: nú - '08: nú)	327.353	
Gangvirðisbreyting í ársreikningi ('09: nú - '08: áður)	253.304	

Gangvirði er skráð í reikningsskil félagsins samkvæmt mati byggðu á nýjum forsendum árið 2009 en samkvæmt eldri forsendum árið 2008.

53. Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta er sú áhætta að fé tapist vegna óhagstæðra breytinga á gengi gjaldmiðla. Gjaldmiðlaáhætta Landsvirkjunar hlýst af greiðslufæði, fjármálegum eignum og skuldum sem og af öllum almennum viðskiptum í öðrum myntum en starfrækslumynt.

Starfrækslumynt félagsins er Bandaríkjadalur og myndast því gjaldmiðlaáhætta af nettó sjóðstreymi og opinni stöðu efnahagsreiknings í öðrum myntum en Bandaríkjadal. Tekjustreymi félagsins er að mestu leyti í Bandaríkjadal. Aðrar tekjur eru í ISK og NOK en gjaldmiðlaáhætta vegna þessara mynta er takmörkuð þar sem nettun er í sjóðstreymi ISK og tekjur í NOK eru hlutfallslega mjög litlar. Greiðsluáhætta vegna afborgana og vaxta í EUR næstu árin hefur verið takmörkuð með afleiðusamningum. Áhættustýring hefur heimild til að tryggja sjóðstreymi gagnvart uppgjörsmýnt allt að þrjú ár fram í tímann með framvirkum samningum og vilnunum.

Uppgjörsáhætta félagsins tengd breytingum á gengi myndast einkum vegna skuldastöðu þess í EUR sem að mestu eru lán til langs tíma. Einnig er takmörkuð áhætta tengd JPY, CHF og GBP vegna útstandandi lána. Opin staða lánasafnsins gagnvart Bandaríkjadal er um 21% af efnahag sem er umfram æskilega langtímastöðu félagsins. Ástæða ójafnvægis í myntsamsetningu efnahagsreiknings er meðal annars vegna lokunar skiptasamninga til að verja laust fé og takmarkað aðgengi félagsins að nýjum afleiðusamningum. Eftirfarandi tafla sýnir opna stöðu Landsvirkjunar í öðrum myntum en starfrækslumynt.

Gjaldmiðlaáhætta Landsvirkjunar var sem hér segir í nafnverðsfjárhæðum í þúsundum Bandaríkjadala:

2009	EUR	ISK	JPY	Aðrir gjaldmiðlar
Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur.....	30.219	24.135	0	7.228
Handbært fé.....	7.862	70.369	324	5.377
Afleiðusamningar.....	682.625	159.628	(26.922)	0
Skuldabréf.....	(1.465.842)	(437.689)	(85.052)	(111.503)
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	(10.401)	(42.408)	(1.627)	(1.951)
Áhætta í efnahagsreikningi.....	(755.537)	(225.965)	(113.277)	(100.849)

Skýringar, frh.:

53. Gjaldmiðlaáhætta, frh.:

2008	EUR	ISK	JPY	Aðrir gjaldmiðlar
Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur.....	30.717	20.023	0	2.295
Handbært fé.....	4.912	36.544	3	409
Afleiðusamningar.....	1.010.550	107.190	(22.931)	(3.864)
Skuldabréf.....	(1.431.944)	(337.494)	(175.483)	(106.920)
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir.....	(30.802)	(45.269)	(2.859)	(3.993)
Áhætta í efnahagsreikningi.....	(416.567)	(219.006)	(201.270)	(112.073)

Gengi helstu gjaldmiðla gagnvart Bandaríkjadal, (usd/mynt) árin 2009 og 2008 var eftirfarandi:

	Meðalgengi		Árslokagengi	
	2009	2008	2009	2008
EUR.....	0,72	0,69	0,69	0,71
GBP.....	0,64	0,55	0,62	0,69
CHF.....	1,08	1,09	1,03	1,06
JPY.....	93,31	102,03	92,41	90,22
NOK.....	6,24	5,71	5,76	6,99
ISK.....	123,59	88,07	124,90	120,87

Næmnigreining

Styrking USD um 10% gagnvart neðangreindum gjaldmiðlum hefði bætt afkomu og eigið fé félagsins um eftirfarandi fjárhæðir eftir 23,5% tekjuskatt. Greiningin byggir á því að allar aðrar breytur, sérstaklega vextir, haldist óbreyttar. Greiningin var unnin með sama hætti fyrir árið 2008.

	Hagnaður eftir skatta		Eigið fé	
	2009	2008	2009	2008
EUR.....	61.361	95.600	61.361	95.600
ISK.....	3.711	23.168	3.711	23.004
JPY.....	8.116	18.000	8.116	18.000

Veiking USD um 10% gagnvart framangreindum gjaldmiðlum hefði haft sömu áhrif en í gagnstæða átt, að því gefnu að allar aðrar breytur hefðu haldist óbreyttar.

Gangvirði gjaldeyrisskiptasamninga var neikvætt um 50 milljónir USD í lok desember 2009. Undirliggjandi fjárhæð höfuðstóls nemur 398 milljónum USD. Gangvirði framvirkra samninga með gjaldeyri var jákvætt um 1,4 milljónir USD en undirliggjandi fjárhæð höfuðstóls nemur um 90 milljónum USD. Gangvirði valréttarsamninga með gjaldeyri var neikvætt um 9 milljónir USD og undirliggjandi fjárhæð höfuðstóls nemur sem svarar til um 371 milljónum USD.

54. Vaxtaáhætta

Landsvirkjun býr við vaxtaáhattu vegna vaxtaberandi eigna og skulda. Skuldir félagsins bera bæði fasta og breytilega vexti og eru vaxtaafleiður nýttar til stýringar á áhættu. Vaxtaberandi fjárskuldir eru mun hærri en vaxtaberandi fjáreignir og er áhætta félagsins því falin í mögulegri hækkun vaxta og auknum fjármagnskostnaði.

Í lok desember var hlutfall lána með breytilegum vöxtum um 84% samanborið við 80% í árslok 2008. Breyting vaxta um eitt prósentustig hefði haft í för með sér breytingu vaxtagjalda um 29 milljónir USD á árinu 2009 (26 milljónir USD fyrir árið 2008). Fjármálagerningar fyrirtækisins með fasta vexti eru ekki næmir fyrir breytingum á vöxtum. Í árslok 2009 var áætlað markaðsverðmæti langtímaskulda fyrirtækisins um 118 milljónum USD lægra en bókfært verð þeirra (149 milljónum USD lægra 2008).

Skýringar, frh.:

54. Vaxtaáhætta, frh.:

Landsvirkjun hefur í litlum mæli gert samninga um vaxtaskipti sem hafa það að markmiði að festa vexti og draga úr áhættu félagsins. Samningarnir eru ekki tilgreindir sem áhættuvarnarsamband og eru gangvirðisbreytingar færðar í rekstrarreikning. Í lok desember 2009 var gangvirði vaxtaskiptasamninga neikvætt um 10 milljónir USD. Undirliggjandi fjárhæð nam um 140 milljónum USD. Í eftirfarandi töflu er að finna áhrif af hækkun vaxta og flökts á gangvirði afleiðanna. Greiningin lækkar vexti aðeins um 0,2% þar sem vextir verða þá 0%. Fjárhæðirnar eru í þúsundum Bandaríkjadala.

		Vextir			
		-0,20%	0,00%	1,00%	2,00%
Flökt	-1,00%	224	1.406	6.182	9.434
	0,00%	(1.190)	0	4.966	8.477
	1,00%	(2.549)	(1.364)	3.701	7.440

Breytingar á vöxtum í Bandaríkjunum hafa umtalsverð áhrif á virði innbyggðra afleiða hjá Landsvirkjun og eru áhrifin meiri eftir því sem álverð er hærra. Næmnigreiningu innbyggðra afleiða, miðað við árslok, er að finna í skýringu 52 en þar eru sýnd áhrif af breytingum á vöxtum og álverði á innbyggðar afleiður í raforkusamningum félagsins.

55. Lausafjárahætta

Lausafjárahætta felur í sér hættu á tapi ef félagið getur ekki staðið við skuldbindingar sínar á gjalddaga. Félagið lágmarkar lausafjárahættu með virkri stýringu lausafjár sem felur í sér að nægt laust fé sé til staðar á hverjum tíma til að standa undir skuldbindingum félagsins. Til að tryggja sem best jafnvægi á milli skuldbindinga og vænts greiðslustreymis er lögð áhersla á rúma lausafjástöðu félagsins í formi handbærs fjár og aðgengi að sammingsbundnu veltiláni. Í lok desember 2009 nam handbært fé félagsins 194 milljónum USD og óaðregið veltilán var 282 milljónir USD, eða alls 476 milljónir USD. Að teknu tilliti til sjóðstreymis frá rekstri telur fyrirtækið aðgengi að lausafé tryggt inn á árið 2012.

Til að treysta enn frekar lausafjástöðu Landsvirkjunar hefur félagið gert sérstakan viðbúnaðarsamning við fjármálaráðuneyti og Seðlabanka Íslands. Seðlabankinn er samkvæmt samningnum skuldbundinn til að afhenda fyrirtækinu erlendan gjaldeyri og Landsvirkjun til að afhenda bankanum krónur eða skuldabréf í staðinn en þó því aðeins að fyrirtækið hafi áður fullreynt allar aðrar fjármögnunarleiðir. Fjárhæð sammingsins er að hámarki 300 milljónir USD og rennur hann út 1. júlí 2011.

Til að tryggja aðgengi að fjármagni og viðhalda sveigjanleika í fjármögnun hefur Landsvirkjun nýtt sér mismunandi tegundir lána. Undanfarin ár hefur fjármögnun þó að mestu farið fram í gegnum EMTN (e. Euro Medium Term Note) rammisamning fyrirtækisins. Um áramótin var staða lána undir EMTN samningnum um 1,93 milljarðar USD en heildarfjárhæð getur að hámarki numið 2,5 milljörðum Bandaríkjadala.

Dregið er úr endurfjármögnunaráhættu félagsins með jafnri dreifingu afborganna og vaxta og með löngum líftíma útistandandi lána. Veginn meðallíftími lánasafnsins var 7,5 ár í lok árs og hlutfall lána á gjalddaga innan 12 mánaða var 8,9%.

Samningsbundnar greiðslur vegna fjármálagerninga, þar með taldir vextir, greinast þannig:

2009	Bókfært verð	Samnings- bundið sjóðsflæði	Innan ársins	1 - 2 ár	2 - 5 ár	Meira en 5 ár
<i>Fjármálagerningar sem ekki eru afleiður</i>						
Langtímalán	(3.018.120)	(3.615.600)	(305.252)	(332.348)	(682.438)	(2.295.562)
Skammtímakröfur	108.858	108.858	108.858			
Skammtímaskuldir	(65.115)	(65.115)	(65.115)			
	(2.974.377)	(3.571.857)	(261.509)	(332.348)	(682.438)	(2.295.562)

Skýringar, frh.:

55. Lausafjárahætta, frh.:

2009	Bókfært verð	Samnings- bundið sjóðsflæði	Innan ársins	1 - 2 ár	2 - 5 ár	Meira en 5 ár
<i>Fjármálagerningar sem eru afleiður</i>						
Gjaldmiðlasamningar	(58.653)	(82.437)	667	(1.637)	(81.467)	
Vaxtaskiptasamningar ...	(10.468)	(21.468)	(4.289)	(3.874)	(8.229)	(5.076)
Framvirkir samningar	1.431	1.660	0	1.660		
Álafleiður	4.893	1.758	(11.590)	2.356	10.993	
Innbyggðar afleiður í raforkusamningum	423.007	497.417	48.230	49.645	161.721	237.821
	<u>360.210</u>	<u>396.930</u>	<u>33.018</u>	<u>48.150</u>	<u>83.018</u>	<u>232.745</u>

2008

Fjármálagerningar sem ekki eru afleiður

Langtímalán	(2.975.269)	(3.766.341)	(267.387)	(275.446)	(831.726)	(2.391.782)
Skammtímakröfur	98.374	98.374	98.374			
Skammtímaskuldir	(95.537)	(95.537)	(95.537)			
	<u>(2.972.432)</u>	<u>(3.763.504)</u>	<u>(264.550)</u>	<u>(275.446)</u>	<u>(831.726)</u>	<u>(2.391.782)</u>

Fjármálagerningar sem eru afleiður

Gjaldmiðlasamningar	(97.105)	(64.537)	1.049	(10.635)	(67.596)	12.645
Vaxtaskiptasamningar ...	(10.754)	(12.598)	(1.309)	(1.246)	(3.738)	(6.305)
Framvirkir samningar	(432)	(447)	(447)			
Álafleiður	98.032	125.638	18.669	23.712	60.478	22.779
Innbyggðar afleiður í raforkusamningum	169.702	438.669	(14.061)	(2.233)	75.642	379.321
	<u>159.443</u>	<u>486.725</u>	<u>3.901</u>	<u>9.598</u>	<u>64.786</u>	<u>408.440</u>

56. Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta felur í sér hættu á að gagnaðili samnings uppfylli ekki ákvæði hans. Mótaðilaáhætta Landsvirkjunar verður fyrst og fremst til vegna raforkusamninga til stóriðju og afleiðusamninga fyrirtækisins sem eru gerðir í áhættuvarnarskyni. Þó svo um verulegar fjárhæðir geti verið að ræða er áhættan takmörkuð með kröfum fyrirtækisins um gæði mótaðila. Landsvirkjun hefur sett sér sem viðmið varðandi afleiðuvíðskipti að ekki eru gerðir samningar við fjármálastofnanir sem hafa lægri lánshæfiseinkunn en A- frá Standard og Poor's eða sambærilega lánshæfiseinkunn frá öðrum viðurkenndum matsfyrirtækjum, nema því aðeins að gerðir séu sérstakir tryggingasamningar milli aðila sem takmarka áhættu Landsvirkjunar. Áður en gerðir eru samningar um sölu á raforku er farið ítarlega yfir fjárhagsstöðu viðkomandi fyrirtækja og móðurfélaga þeirra ef við á.

Mótaðilaáhætta fyrirtækisins greinist með eftirfarandi hætti í lok tímabilsins:

	31.12.2009	31.12.2008
Afleiðusamningar	489.368	305.011
Aðrar langtímakröfur	334	246
Víðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur	108.858	98.374
Handbært fé	194.248	124.993
	<u>792.808</u>	<u>528.624</u>

Skýringar, frh.:

57. Gangvirði

Samanburður á gangvirði og bókfærðu verði

Gangvirði og bókfært verð fjáreigna og fjárskulda í efnahagsreikningi greinist þannig:

	2009		2008	
	Bókfært verð	Gangvirði	Bókfært verð	Gangvirði
Eignarhlutir í öðrum félögum	248	248	127	127
Afleiðusamningar	360.210	360.210	159.443	159.443
Skuldabréfaeign	334	334	246	246
Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur	108.858	108.858	98.374	98.374
Handbært fé	194.248	194.248	124.993	124.993
Vaxtaberandi langtímaskuldir	(3.018.120)	(2.899.707)	(2.975.269)	(2.826.473)
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	(65.115)	(65.115)	(95.537)	(95.537)
	<u>(2.419.337)</u>	<u>(2.300.924)</u>	<u>(2.687.623)</u>	<u>(2.538.827)</u>

Fjallað er um forsendur við ákvörðun gangvirðis í skýringu 14.

Vextir við mat á gangvirði

Notaðir voru millibanka- og skiptivextir án álags fyrir viðkomandi myntir eins og þeir voru á uppgjörstigi við núvirðingu vænts sjóðstreymis.

Vextir greinast þannig:

	2009	2008
Innbyggðar afleiður í raforkusamningum (USD)	0,24 - 4,62%	1,31 - 2,70%
Vaxtaberandi langtímaskuldir	0,24 - 4,23%	0,75 - 4,30%

Flokkun gangvirðis:

Taflan hér að neðan sýnir fjármálagerninga færða á gangvirði eftir verðmatsaðferð. Aðferðirnar eru skilgreindar á eftirfarandi hátt:

Stig 1: uppgæfin verð á virkum markaði fyrir sams konar eignir og skuldir

Stig 2: forsendur byggja á öðrum breytum en uppgæfnum verðum á virkum markaði (stig 1) sem unnt er að afla fyrir eignir og skuldir, beint (t.d. verð) eða óbeint (afleiðd af verðum)

Stig 3: forsendur gangvirðis eigna og skulda eru ekki byggðar á gögnum sem unnt er að afla á markaði

	Stig 2	Stig 3	Samtals
2009			
Innbyggðar afleiður		423.007	423.007
Aðrar afleiður	(62.797)		(62.797)
Eignarhlutir í öðrum félögum		248	248
	<u>(62.797)</u>	<u>423.255</u>	<u>360.458</u>
2008			
Innbyggðar afleiður		169.702	169.702
Aðrar afleiður	(10.259)		(10.259)
Eignarhlutar í öðrum félögum		127	127
	<u>(10.259)</u>	<u>169.829</u>	<u>159.570</u>

Skýringar, frh.:

58. Flokkar fjármálagerninga

Samkvæmt alþjóðlegum reikningsskilastaðli IAS 39 Fjármálagerningar: færsla og mat, greinast fjáreignir og fjárskuldir í ákveðna flokka. Flokkunin hefur áhrif á það hvernig viðkomandi fjármálagerningar eru metnir. Þeir flokkar sem fjáreignir og fjárskuldir félagsins tilheyra og matsgrundvöllur þeirra er sem hér segir:

- Veltufjáreignir og veltufjárskuldir - eru færðar á gangvirði í gegnum rekstur.
- Fjáreignir og fjárskuldir tilgreindar á gangvirði - eru færðar á gangvirði í gegnum rekstur
- Lán og kröfur - eru færðar á afskrifuðu kostnaðarverði
- Aðrar fjárskuldir - eru færðar á afskrifuðu kostnaðarverði

Fjáreignir og fjárskuldir greinast í eftirfarandi flokka fjármálagerninga:

	Veltufjáreignir og -skuldir	Fjáreignir og fjárskuldir á gangvirði í gegnum rekstur	Lán og kröfur	Fjárskuldir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði	Bókfært verð
2009					
Eignarhlutir í öðrum félögum		248			248
Skuldabréfaeign			334		334
Afleiðusamningar	489.368				489.368
Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur			108.858		108.858
Handbært fé			194.248		194.248
Samtals eignir	489.368	248	303.440	0	793.056
Vaxtaberandi langtímaskuldir				3.018.120	3.018.120
Afleiðusamningar	129.158				129.158
Viðskipta- og aðrar skammtímaskuldir			65.115		65.115
Samtals skuldir	129.158	0	65.115	3.018.120	3.212.393
	Veltufjáreignir og -skuldir	Fjáreignir og fjárskuldir á gangvirði í gegnum rekstur	Lán og kröfur	Fjárskuldir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði	Bókfært verð
2008					
Eignarhlutir í öðrum félögum		127			127
Skuldabréfaeign			246		246
Afleiðusamningar	305.011				305.011
Viðskiptakröfur og aðrar skammtímakröfur			98.374		98.374
Handbært fé			124.993		124.993
Samtals eignir	305.011	127	223.613	0	528.751
Vaxtaberandi langtímaskuldir				2.975.269	2.975.269
Afleiðusamningar	145.568				145.568
Viðskipta- og aðrar skammtímaskuldir			95.537		95.537
Samtals skuldir	145.568	0	95.537	2.975.269	3.216.374

59. Önnur mál

Þann 22. ágúst 2007 kvað sérstök matsnefnd upp úrskurð um fjárhæð bóta fyrir vatnsréttindi vegna Kárahnjúkavirkjunar og skiptingu þeirra milli eigenda. Matsfjárhæðin í heild nam um 13 milljónum USD. Flestir eigendur vatnsréttinda á Jökuldal og þrír í Fljótsdal tilkynntu að þeir myndu ekki sætta sig við niðurstöðu matsnefndarinnar og höfðu dómsmál fyrir 22. febrúar 2008. Voru 40 mál þingfest í Héraðsdómi Austurlands 15. janúar 2008. Um er að ræða eigendur um þriðjung vatnsréttindanna.

Landsvirkjun og Landsnet hf. gerðu á árinu 2007 tvo gjaldmiðlaskiptasamninga við innlendar fjármálastofnanir sem fela í sér skuldbreytingu úr íslenskum krónum yfir í Bandaríkjadali. Vegna veikingar krónunnar gagnvart USD á árinu 2008 myndaðist óinnleyst gengistap sem skráð hefur verið sem neikvætt gangvirði að fjárhæð 39 milljónir USD í uppgjöri samstæðunnar. Krafa var gerð í þrotabú annarrar fjármálastofnunarinnar vegna vanefnda á greiðslum en hinum samningnum hefur verið rift. Samningarnir eru færðir í ársreikning samstæðunnar þar sem niðurstaða liggur ekki fyrir um hvernig þeir verða gerðir upp en fyrirtækið fellst ekki á fyrrgreint mat við þær aðstæður sem nú eru.

Fyrirtækið hefur fært til eignar í sínum bókum vatnsréttindi samtals að fjárhæð 40,6 milljónir USD. Þar af veiga þyngst vatnsréttindi tengd Kárahnjúkavirkjun. Með lögum nr. 58/2008 um breytingu á nokkrum lögum á auðlinda- og orkusviði sem komu til framkvæmda 1. júlí 2009 er ríki, sveitarfélögum og fyrirtækjum í þeirra eigu settar takmarkanir á framsali á eignarrétti á vatni sem hefur að geyma virkjanlegt afl umfram 10 MW. Er ríki og sveitarfélögum þó heimilt að veita fyrirtækjum í sinni eigu afnotarétt að auðlindunum til allt að 65 ára í senn. Við gildistöku laga þessara skal forsætisráðherra skipa nefnd til að fjalla um fyrirkomulag varðandi leigu á vatns- og jarðhitaréttindum í eigu ríkisins. Nefndin skal í störfum sínum fjalla um leigugjald, leigutíma, endurnýjun leigusamninga og önnur atriði er lúta að réttindum og skyldum aðila. Niðurstöðu nefndarinnar er að vænta á fyrri hluta árs 2010.

Eignarhlutur Landsvirkjunar í Þeistareykjum ehf. er 32% og hafa eigendur tekið á sig ábyrgð vegna lána til félagsins. Eigendur bera ábyrgð í samræmi við eignarhlut sinn og er heildarupphæð ábyrgða Landsvirkjunar vegna þessara lána í árslok 2009 um 1,6 milljónir USD. Landsvirkjun keypti til viðbótar tæplega 32% hlut Norðurorku hf. í Þeistareykjum ehf. í lok desember 2009 með ákveðnum fyrirvörum sem uppfylla þarf á fyrri hluta árs 2010. Eftir kaupin mun Landsvirkjun eiga 64% hlut í félaginu. Fyrir hlutinn verða greiddar 4,5 milljónir Bandaríkjadala að aflokinni áreiðanleikakönnun og 11 milljónir USD til viðbótar þegar orkuvinnsla hefst á umráðasvæði Þeistareykja ehf., þó ekki fyrr en að tíu árum liðnum. Eignarhlutur Landsvirkjunar í árslok, 32%, er færður samkvæmt hlutdeildaraðferð í ársreikningnum. Þeistareykir ehf. verður dótturfélag Landsvirkjunar og hluti af samstæðunni þegar fyrirvararnir verða uppfylltir.

Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) sendi 8. júlí 2009 frá sér ákvörðun í tengslum við rannsókn stofnunarinnar á fyrirkomulagi eigendaábyrgða Landsvirkjunar. Að mati ESA er hin ótakmarkaða ábyrgð sem Landsvirkjun nýtur hjá eigendum sínum ekki að fullu í samræmi við ákvæði EES samningsins um ríkisaðstoð. Hins vegar lítur ESA svo á að heimilt sé að veita ábyrgð vegna lána að því gefnu að greitt sé hæfilegt ábyrgðargjald fyrir. Ákvörðun ESA er í formi tilmæla („appropriate measures“) til íslenskra stjórnvalda og hefur ríkisstjórnin kynnt að brugðist verði við ákvörðun ESA með því að leggja fram frumvörp til laga sem koma til móts við athugasemdir ESA við núverandi fyrirkomulag. Um er að ræða frumvörp til laga um breytingu á lögum um Landsvirkjun.

60. Atburðir eftir lok reikningsskiladags

Engin atriði hafa komið fram eftir dagsetningu efnahagsreiknings sem krefjast myndu lagfæringar eða breytingar á ársreikningi 2009.